N°. 131. 1861.

V. KLEEFWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 31 October.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS: DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 23 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij beslaan.

Bij dit nommer behoort een bijvoegsel, bevattende:

1. Vervolg van het voorloopig verslag der tweede kamer over hoofdstuk I der staatsbegrooting voor 1862.

2. Verslag van den gemeenteraad van Vlissingen, zitting van 27 october.

Editie van woensdag avond 8 ure.

Aankondigingen

VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

Burgemeester en wethouders van **Neuzen** maken bekend dat de NAJAARS PAARDEN- EN VEEMARKT aldaar zal plaats hebben op woensdag den 13 november aanstaande.
Neuzen, den 28 October 1861.
Burgemeester en wethouders voornoemd,
J. P. DRONKERS, burgemeester.
J. DIELEMAN, secretaris.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 30 october.

De tweede kamer is met de behandeling van het wetsontwerp tot regeling der zamenstelling en bevoegdheid van den raad van state gevorderd tot art. 24. De artikelen zijn aangenomen, maar in eenige zijn door de kamer veranderingen gebragt, over welker meerdere of mindere belangrijkheid onze lezers kunnen oordeelen, na raadpleging der verslagen die in dit en het vorig nommer voorkomen.

De verslagen van de kommissie van rapporteurs over de begrootingswetten zijn thans bijna alle rondgedeeld. Van dat over hoofdstuk I is een uitvoerig overzigt in deze courant en het bijvoegsel opgenomen; die over andere hoofdstukken kunnen wij eerst later verkort mededeelen. Aan allen wie de aangelegenheden des lands ter harte gaan, bevelen we de lezing aan.

De landmail, den 14 september van Batavia afgezonden, is aangekomen. Gisteren avond ontvingen wij de indische dagbladen; in Holland zijn die reeds eergisteren middag ontvangen, dus meer dan een dag vroeger. Dit komt door de onvoldoende regeling der postdienst in deze provincie: men weet dat de paketten over Frankrijk komende 22½ uur te Rozendaal en Bergen op Zoom blijven liggen.

De tijdingen van Java zijn van gering belang, maar omtrent den stand van zaken in Banjermassing worden eenige weinig bevredigende bijzonderheden medegedeeld. Hoewel de overzigten van de Java bode en het Bataviaasch handelsblad in een paar punten veel overeenkomst hebben, deelen wij beide in hun geheel mede: het is nuttig dat men in het moederland met de stemmen die zich in Indie verheffen meer bekend worde.

Van geen der europesche rijken is heden belangrijk nieuws te melden. We vatten daarom de laatste berigten ditmaal in een algemeen overzigt zamen.

* Uit Vlissingen schrijft men ons 30 dezer:

Het verzoekschrift door de ingezetenen dezer gemeente aan de tweede kamer der staten generaal gerigt, strekkende *om de voorgenomene opheffing der marinewerf niet te doen* plaats hebben, is gisteren avond, voorzien van 297 handteekeningen van de daarbij meest belanghebbenden, verzonden.

Vreemd acht men het alhier, dat de neringdoenden te Middelburg van hunne belangstelling niets doen blijken, daar toch de opheffing dier instelling ook voor velen hunner nadeelig zijn zal.

Wij vernemen dat in het laatst der vorige week door den visiteur A. de Lange, alhier gestationeerd, proces-verbaal is opgemaakt tegen den gezagvoerder van de stoomboot de Stad Vlissingen no. 2, varende van hier op Rotterdam, ter zake van overtreding van art. 323 der algemeene wet van den 26 augustus 1822, (Staatsblad no. 38). Volgens de verklaring in het proces-verbaal, zou de gezagvoerder order gegeven hebben om de plank in te halen, op het oogenblik, dat genoemden visiteur daarover ging, hetwelk volgens zijne meening gebleken is met moedwil te zijn geschied om hem een ongeluk te berokkenen.

Zonder de waarde van dit proces-verbaal te beoordeelen kan ik de mededeeling niet onthouden, dat deze zaak algemeen verwondering baart, daar de bijzondere hulpvaardigheid en ijver van dien gezagvoerder, om alle menschen zonder onderscheid te helpen en wat tot hun gemak dienen kan bevorderlijk te zijn, algemeen bekend is.

De Arnhemsche courant komt terug op haar vorig berigt, en beweert thans dat, hoewel er eenige verdeeldheid bestaat tusschen de leden van het kabinet, er van het verzoek om ontslag door eenige ministers nog geen sprake is.

Vrijdag morgen had in de Kloosterkerk te 's Gravenhage de plegtige bevestiging plaats in de predikdienst bij de protestantsche kerk in Nederlandsch Oost-Indie van den heer dr. A. H. C. van Leeuwen, laatst predikant te Gapinge. De heer H. L. Oort, die als lid van de Indische kommissie deze plegtigheid bestuurde, had tot tekst gekozen Rom. 1 : 16a.

Onlangs is veel geschreven over een geschenk dat den heer van Hoëvell is aangeboden, namens een aantal ingezetenen van Nederlandsch Oost-Indie. Thans geeft het Handels- en effektenblad aan deze zaak de volgende uitlegging: Het was het plan den heer van Hoëvell een blijvend aandenken in zilver aan te bieden, waartoe eene belangrijke som, bij inschrijving bijeen gebragt, was overgemaakt. De tijd ontbrak echter voor de vervaardiging van het gedenkstuk, en de heer van Hoëvell heeft aan de kommissie die met de aanbieding belast was, zijn wensch te kennen gegeven dat de bepaalde som tot een andere einde bestemd werd. Zij zal volgens zijn verlangen worden aangewend tot oprigting van een fonds voor opleiding van indische kinderen tot nuttige ambachten. Eene kommissie bestaande uit de heeren Th. F. Schill, H. C. Bekking en J. C. J. van Aalst te 's Hage, zal zich met de verwezenlijking van dat plan belasten.

Ll. vrijdag is met het beste gevolg Zr. Ms. fregat met stoomvermogen De admiraal van Wassenaer in het herbouwde drooge dok te Willemsoord geplaatst. Tot de ontlediging van het dok, nadat evengemeld fregat daarin stond, is door de machine gewerkt: met vier pompen gedurende 2 uren 13 min.; met twee pompen nog 1 uur 13 min.; te zamen 3 uur 26 min.; waaruit blijkt, dat met 4 pompen doorwerkende, de ontlediging in 2 uren 49½ minuten kan plaats hebben. Deze eerste bewerking in het herbouwde drooge dok te Willemsoord kan men dus als volkomen geslaagd beschouwen.
(*Ned. staatscourant.*)

Volgens L'indépendance belge is, even als de heer Paulin Limayrac, ook de heer Grandguillot door den koning-groothertog benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon. Beide waren tot voor eenige dagen redakteurs van Le constitutionnel.

Er zijn thans nadere berigten omtrent de mijnwerkers te Besseges en de drie personen die onlangs, zoo als wij in het vorig nommer mededeelden, gered zijn. De toestand waarin deze menschen verkeerd hebben moet allerverschrikkelijkst geweest zijn. Bij gebrek aan eenig voedsel hebben zij met hunne schoenen en ander leêrwerk den honger eenigzins trachten te stillen. Na hunne redding met zorg verpleegd, laat hun toestand thans niets te wenschen over.

Met den meesten ijver worden de verdere werkzaamheden voortgezet, terwijl men nog hoopt althans enkele levend te bereiken. In het geheel waren op het oogenblik der overstrooming 139 personen in de mijn aanwezig; van deze wisten 28 het gevaar te ontkomen.

Burgerlijke stand.

Middelburg.

Eerste huwelijksafkondiging den 27 dezer: J. Diesch, weduwn. 33 j. met J. de Nooijer, wed. 38 j. P. C. Buys, jm. 32 j. met G. J. van Schaik, jd. 34 j. J. P. Engelman, jm. 32 j. met H. C. Jansen, jd. 31 j. C. de Buck, weduwn. 41 j. met N. Vreke, wed. 33 j. C. A. van de Kop, jm. 27 j. met G. J. Le Cointre, jd. 28. C. Compeer, jm. 26 j. met E. Hendrikse, jd. 37 j. B. M. Evertsen, jm. 23 j. met C. Wijkhuys, jd. 21 j. J. J. de Weerd, jm. 25 j. met C. Vlijberge, jd. 27 j. H. Boer, jm. 32 j. met J. J. Mink, jd. 28 j. W. J. Rozenberg, jm. 38 j. met L. Fleurbaay, jd. 31 j.

Vlissingen, van 19 tot 26 october.

Gehuwd: J. Janse, jm. 27 j. met C. K. Bosschaart, jd. 27 j. M. Koopman, jm. 30 j. met P. de Wee jd. 30 j.

Bevallen: C. M. Ekkers, geb. Polij, z. E. Haarzakker, geb. Pabbruwée, d. J. Dekkers, geb. van den Bergen, d. C. A. Harting, geb. Everaers, (tweel. z. en d.) T. Kiela, geb. Potvliet, z. P. C. Nellen, geb. Jaeger, z. H. C. Smitshuysen, geb. Metzler, z.

Overleden: I. L. Leunis, d. 6 j. J. van Brederode, z. 21 j. I. H. Leunis, d. 4 j. H. J. Kraat, d. 6 w.

Goes, van 19 tot 26 october.

Gehuwd: P. Burgs, jm. 23 j. met J. Steenbakker, jd. 19 j.

Bevallen: H. J. P. van Voorst Vader geb. Kloppert, z. P. Zwartepoorte geb. de Kouter, z. P. J. Frankin geb. Verheule, d. (levenl.)

Overleden: J. de Kanter, wed. Groeneijk, 71 j. (elders). J. Matthijssen, z. 19 d. C. N. Emanuel, d. 3 d. G. van de Vrede, jd. 50 j. H. Walraven, man van [illegible] M. v. d. Weert, vrouw van J. v. d. Visse, 27 j. P. J. Verheule, vrouw van M. Frankin, 24 j.

Zierikzee, van 19 tot 26 october.

Gehuwd: B. Janse, jm. 22 j. met L. Wapens jd. 23 j. B. G. van der Jagt, jm. 27 j. met M. van der Jagt, jd. 23 j.

Bevallen: L. van Veelen, geb. Fbernambucq, d. J. A. Olree, geb. Versteeg, d. J. Corbeel, geb. Blonker, z. F. Eyke, geb. Lindon, levenl. d.

Overleden: M. van der Weel, man van N. de Moote, 70 j. M. Danink, wedwn. van J. H. Logmans, 78 j. M. de Does, wed. van M. Hoogenboom 75 j. P. J. Luycx, z. 2 m. E. van Veelen, d. 4 d. L. van Zaalen, vrouw van J. Paasse, 28 j.

Kolonien.

In het overzigt van de Javabode vinden wij het volgende:

Het groote nieuws van den dag bepaalt zich tot het vertrek van den heer Pahud. Dit heeft plaats gehad zonder veel vertoon, naardien de afgetreden landvoogd den wensch had te kennen gegeven, Indie zonder de gewone en gebruikelijke eerbewijzen te verlaten.

Onder een militair eskorte naar de inscheepplaats geleid, wachtte hem aldaar eene aanzienlijke menigte, waaronder de heer mr. A. Prins, de goeverneur-generaal ad-interim en de meeste hoofdambtenaren, ter hoofdplaats aanwezig.

Zeer verschillend zal het oordeel wezen over de regering van den man, die, na gedurende een veeljarig bewind, eerst als minister, later als landvoogd, op den gang der koloniale zaken een onbetwistbaar grooten invloed te hebben uitgeoefend, thans weder in het burgerlijk leven is terug getreden; ook wij hopen dat de regering van den heer Pahud voor Nederland eene les zij, dat het stelsel om Indie van het ministerieel kabinet uit te 's Gravenhage te regeren, overdreven worden kan.

De vruchten die daarvan te verwachten zijn, zullen zeker niet bevredigend kunnen wezen.

Men denke slechts aan de militaire expeditien, waar de chefs met een plan de campagne, op het hoofdbureau vooruit beraamd en vastgesteld, naar het terrein des oorlogs worden heengezonden, en wier verdere handelingen voortdurend van Batavia uit geïnspireerd worden.

Gaat het met de expeditie te Banjermassing beter? De berigten luiden in den laatsten tijd weder zeer ongunstig en het einde schijnt weer meer verwijderd, dan ooit te voren.

De europesche mail liet zich op den bepaalden tijd te vergeefs wachten.

De berigten omtrent Britsch-Indie hebben geen bijzondere beteekenis. De landstreken, vroeger door den hongersnood geteisterd, worden thans door de cholera bezocht.

In China blijft de ongunstige invloed der nieuwelings door het traktaat van lord Elgin vastgestelde toltarieven en het douanenstelsel eene dagelijksche klagt des engelschen handels.

De handel ter dezer plaatse blijft voortdurend slap, echter zijn op de openbare veiling van goevernements-produkten weder, gelijk voorheen, vrij aanzienlijke prijzen besteed geworden.

De geldschaarschte blijft aanhouden; dezer dagen heeft de Escompto-maatschappij de biljetten van f 5 en f 2,50 in cirkulatie gebragt; welk het onthaal wezen zal dat dit papier te beurt valt, laat zich nog niet met zekerheid bepalen.

— Het Bataviaasch handelsblad geeft het volgende algemeen overzigt:

De goeverneur-generaal Ch. F. Pahud is den 2 september vertrokken naar Nederland, na den vorigen dag het bewind in handen van den vice-president van den raad van Nederlandsch Indie den heer mr. A. Prins te hebben overgegeven. Zijne exc. was bij het afscheid zeer aangedaan. En geen wonder voorzeker. Na gedurende lange jaren van de nederigste rangen tot de hoogste waardigheid te zijn opgeklommen, was zijn bestuur gekenmerkt door groote rampen, had het aan scherpe, vaak bittere beoordeeling ten doel gestaan en werd het geroepen in een veel bewogen tijd tot eene taak: de oplossing der zwaarste koloniale vraagstukken, de oplossing daarvan niet in geschrifte alleen maar in handelingen, welker gewigt — misschien voelde hij het zelf — te zwaar was geweest voor zijne schouders.

Zoo — scheidende van zijne zonen, voor wier belangen trouwens was gezorgd, op het punt van een werkzaam leven vaarwel te zeggen, en daarmede een land, eene waardigheid, eene levenswijze waarmede hij was vereenzelvigd — vertrok hij onder het drukkend besef van weinig sympatie te hebben ondervonden, en dus hetgeen de streelendste ervaring in zulke oogenblikken uitmaakt te moeten missen. Geen won-

der dat het mannelijk gevoel onder den indruk van die gewaarwordingen geschokt was.

Men zij billijk: zijn standpunt was aller moeijelijkst, van zijn aanleg en ontwikkeling mogt niet meer worden verwacht, zijne arbeidzaamheid strekt hem tot eere en de goede houding die hij aannam bij de militaire onlusten te Samarang, maar vooral tijdens den watersnood verraadt meerder veerkracht dan hij op het gebied der netelige koloniale politiek kon ontwikkelen.

Van den watersnood gesproken. Met ingenomenheid is natuurlijk hier de koninklijke eeregift der dekoratie aan ambtenaren, die zich bij die ramp onderscheidden, toegejuicht. Men betreurt het echter dat *die onderscheiding* alleen aan de hoog geplaatsten onder hen is te beurt gevallen, terwijl er onder de lagere ambtenaren en onder de partikulieren dezulken zijn die zich even verdienstelijk hebben gedragen. Men vraagt, en herhaalt zoo Bartholos grieve, of dan voor altijd in Indie *de wierook des lofs slechts aan de hoogsten der landsdienaren* mag ten deel vallen en b. v. de kontroleurs nooit iets verrigten dat onderscheiding verdient. Trouwens een koning is niet alwetend en de schuld van verzuim ligt dus elders. Ook zullen de lagere ambtenaren reeds zeer tevreden zijn als zij onder het *nieuwe bestuur niet meer door gunstelingen en famieljebetrekkingen der bewindhebbers of door* den slagboom des radikaals worden teruggehouden in hunne loopbaan. Zij zullen dan het gemis van dekoratien zich zonder morren getroosten, want brood is nog dringender noodig dan eer.

Overigens bestaat *bij de militairen eene meer gelijkmatige* en dus billijke waardering der verdienste, ten minste ziet men evenzeer den soldaat als den generaal met ordeteekenen vereerd. Men bedenke echter dat de krijgsman, wien op het veld het geluk het meeste dient daarom nog niet altijd de dapperste en beleidvolste is. De expeditie van Banjermasing b. v. kenmerkt zich door voortdurende mislukte togten en vernederingen van onze zijde en toch twijfelt niemand aan de volharding en moed der troepen. Zoo heeft dezer dagen de majoor Schuack, bekend om den ongelukkigen togt tegen Antassarie, thans op nieuw échec geleden. De geheele bevolking langs het stroomgebied der Kapoeas-rivier heeft de partij des vijands gekozen en in eene andere streek een sterke vijand, die men niet weet van waar hij gekomen is, de kommunikatie te water en te land verbroken en versterkingen aangelegd. Vraagt men naar de oorzaken dier toenemende stoutmoedigheid des vijands, die meer en meer op goevernements-grondgebied doordringt, zoo dat de vrees niet ongegrond en het tijdstip welligt niet meer verre is, dat hij onze hoofdposten zal overrompelen, het antwoord wordt gegeven in eene ernstige stem van Borneos Zuid- en Oostkust. Het waren aanvankelijk de onstaatkundige misslagen, het was vervolgens de ongenoegzame troepenmagt, het zijn nog voortdurend de onverstandige, willekeurige, ja! hartvochtige handelingen die men zich onder schijn van een verstandige krijgstaktiek, veroorlooft, waardoor de oorlog van Banjermasing zóó lang, zóó vernederend voor ons gerekt, en onze troepen, telkens gedund en zelden afgewisseld, nu reeds lange maanden aan gevaren en uitputting, ja! aan verspilling hunner bewonderenswaardige dapperheid en volharding roekeloos worden blootgesteld.

Men leze de stem van Borneo's kust, men neme haar over in de vaderlandsche bladen, opdat Nederland wete, welke groote gevaren er ons gezag bedreigen, welke onophoudelijke daden van moed en trouw der onzen daar met onophoudelijke overrompelingen, aftogten en mislukkingen worden beloond! [Van het bedoelde stuk dat zeker overvloedig stof tot nadenking geeft, zullen we in een volgend nommer het belangrijkste opnemen.]

Doch hopen wij dat een nieuw bewind krachtig ook in deze zaak moge optreden éér het te laat is, en laat ons in afwachting van de groote dingen, die zullen worden verrigt, het eentoonige van het heden een weinig afwisselen door de mededeelingen, dat hier een ekwestrisch en akrobatisch gezelschap van den heer Risley, van Singapore aangekomen, het publiek zal vermaken door zijne toeren en ook door vertooning van een reuzenpanorama van den Mississippi: dat een geneesheer *op nieuw geneeskundige kracht aan den rhenoceroshoorn toeschrijft* tegen den vergiftigen beet van slangen, een gevoelen door vele deskundigen in den laatsten tijd bestreden; dat een ander geleerde ons waarschuwt voor de misleiding der revalenta arabica; dat de heeren officieren meer en meer *klagen dat het goevernement hen verbiedt te trouwen met* eene schoone zonder geld; dat in noordelijk Britsch Indie de cholera woedt in Cochinchina Frankrijk zijn gezag uitbreidt; in Japan bij een aanval op het verblijf der engelsche ambassade door een bende booswichten een paar heeren der legatie *zijn gewond, een voorspel, naar men vreest, van meer ernstige* gebeurtenissen, en eindelijk dat men hier verblijd is, dat de half-maandelijksche mail in stand blijft, ofschoon het verzwaard port veel van dit genoegen vermindert. Wat onze mail-editie betreft, zij voor zich voelt wegens schaarschte van nieuws niet altijd even veel behoefte aan hare instandhouding.

— Aan de Javasche courant ontleenen wij de volgende berigten van de Zuid en Ooster-afdeeling van Borneo:

In de onder-afdeelingen, waarmede eene geregelde postkommunikatie wordt onderhouden, begint de invloed van ons bestuur van lieverlede meer zigtbaar te worden, terwijl de bevolking rondom onze vestigingen langzamerhand vermeerdert door den terugkeer van vele, vroeger naar de wildernissen gevlugte huisgezinnen.

Tusschen Tabaloeng en Moeara Aijoe heeft een sterke vijand, die men niet weet van waar hij gekomen is, de kommunikatie zoo wel te land als te water verbroken, en versterkingen en versperringen aangelegd.

De krijgsverrigtingen hebben zich in den laatsten tijd grootendeels bepaald tot het terrein benoorden onze posten te Mengkatib, Telang, Tamiang, Laijang en Tabalong. Op den 8 augustus werd de vijand, die zich te Anoham ten getale van p. m. 800 man versterkt had, door twee kolonnes onder kommando respektievelijk van den majoor Schuack en van den kapitein Bode in front en rug aangevallen en met verlies verdreven. Gedurende dat gevecht had eene bende muitelingen een aanval op Awang willen wagen, doch was, op het hooren van het kanonvuur te Anoham, teruggetrokken.

Bij schrijven van 9 augustus, deelde de majoor Schuack mede, dat de vijand zich te Paggar omstreeks 2½ uur oostwaarts van Anoham weder in grooten getale zou verzameld hebben. De kolonne Schuack, sterk 70 bajonetten met mortiers bevond zich toen te Awang en zou den 10 tegen Paggar oprukken, terwijl de kolonne Bode, sterk 60 bajonetten, met een drieponder zou trachten over Renghan hattan de positie van Paggar in den rug te nemen.

Den 10 augustus kwam de kolonne Schuack in het front der vijandelijke positie, welke op een heuvelplateau gelegen was, waarvan de front-helling met chicane middelen ontoegankelijk was gemaakt, terwijl de flanken aan een bijna ondoordringbaar bosch grensden; het was eene soort van versterkt kampement, omringd door een breeden wal van groote, op elkander gestapelde boomen.

Onze kolonne werd met een hoerah en een hevig vuur begroet; volgens mededeeling van den majoor Schuack bevond zich binnen de vijandelijke sterkte eene magt van p. m. 1800 man.

Daar men niets van de kolonne Bode vernam, werd, na eenige granaatworpen, waarvan het effekt moeijelijk na te gaan was, tot de bestorming overgegaan, met het ongelukkige gevolg, dat door de vele randjoes, wolfskuilen en het zware vijandelijke vuur de storm werd afgeslagen. Twee europeanen sneuvelden bij dezen aanval, terwijl de 2e luitenant M. W. Croes benevens vijf flankeurs door kogelschoten, en verscheidene inlanders door randjoes gewond werden.

De kolonne Bode is, zonder belangrijke vijandelijke ontmoetingen en na te vergeefs getracht te hebben een weg te vinden in den rug der vijandelijke positie, den 17 augustus te Tamiang Laijang teruggekeerd.

De vijand heeft sedert Paggan verlaten en zich grootendeels terug begeven naar zijne gewone schuilhoeken aan de Ajoe en de Mantallat. Eene kolonne van 200 man is hem achterna gezonden.

In het distrikt Margasari beproefde een 200tal muitelingen onder Soeta Karaa eenen aanval op Banoea Rantau, doch deze aanval werd door den waarnemenden kontroleur Vuijk en den adjudant-onderofficier dd. officier van Puffelen met 20 bajonetten afgeslagen; bij den eersten uitval der onzen ging de vijand op de vlugt en verdween spoedig in de wildernis.

In de Zuider afdeeling was de rust door niets verstoord. De padi oogst was geheel afgeloopen en redelijk gunstig.

— De Soerabaija courant meldt uit Bandjermassing:

De luitenant Hoijel is na elf dagen lijdens te Barabai overleden, aan de gevolgen eener bekomene wonde te Passoe. De majoor Schuack heeft voor Paggij échec geleden, vele gewonden gehad, en de 2e luitenant Croes heeft bij die gelegenheid een schot in den buik ontvangen, hetwelk gelukkig niet doodelijk is; ook de kapitein Tihon kreeg een schampschot aan den duim. De kapitein van Vloten zal met plus minus 250 man een togt naar den muiteling Antassarie maken.

Staten generaal.

Zitting van maandag 28 october.

RAAD VAN STATE.

Bijna de gansche zitting is heden gewijd geweest aan de verdere beraadslaging over art. 13, bepalende dat de raad van state in afdeelingen zal verdeeld worden en dat eene van deze bestemd zal zijn tot behandeling van de contentieuse zaken; deze afdeeling zou, volgens een door den heer Heemskerk Az. voorgesteld en door de regering overgenomen amendement uit vijf leden bestaan.

De diskussien liepen hoofdzakelijk over twee amendementen: een van den heer van Bosse, om niet die bepaalde afdeeling, maar den vollen raad te doen oordeelen over administratieve geschillen, en een van den heer Olivier om in dit artikel het beginsel van periodieke aftreding van de leden der afdeelingen op te nemen.

De heer *Mackay* had bezwaar tegen eene afzonderlijke afdeeling voor het contentieuse en de heer *van Bosse* bleef die strijdig achten met de grondwet. De heer *van Goltstein* vond dat de voorgestelde inrigting de voorkeur niet verdiende boven de thans bestaande, daar zij tot grooteren omslag en strijd met de grondwet aanleiding zou geven. Ook de heer *de Brauw* bestreed de oprigting eener vaste afdeeling voor het contentieuse: zoo niet met de letter, zou zij met den geest der grondwet in strijd zijn. De heer *van Eck* daarentegen was wel gestemd voor het aanwijzen eener bepaalde afdeeling ter behandeling der zaken van het contentieus. De heer *Heemskerk Az.*, bestreed de gemaakte tegenwerpingen en meende dat de regering moest blijven bij het door haar voorgestelde beginsel.

In eene uitvoerige rede trachtte de *minister van justitie*, de aangevoerde bedenkingen te ontzenuwen. Er was hier geen strijd met de grondwet, daar deze vrijheid laat tot de thans voorgedragen regeling. De deugdelijkheid van het voorbereidend onderzoek der zaken bij den raad van state, zal door de instelling van afdeelingen bevorderd worden. De minister was van oordeel, dat de grondwet de aanwijzing eener vaste afdeeling voor het geven van advies in contentieuse zaken, niet belet, daar zij het hooren van den „geheelen" raad alleen verpligtend stelt voor de in haar 72ste artikel opgenoemde gevallen. De door den heer Olivier voorgestelde periodieke afwisseling van de leden der afdeelingen achtte de minister tegen het belang der zaak. Dit laatste punt werd door den *minister van binnenlandsche zaken*, nog nader uiteengezet, die daarbij aantoonde, dat dan dikwijls in eene afdeeling, met een bepaald departement van algemeen bestuur in verband staande, specialiteiten zouden komen te zitten, die geen deskundigen waren voor de zaken van dat departement. Echter heeft *de regering van zelve de bevoegdheid om, indien zij dit raadzaam acht*, de leden van afdeeling te doen verwisselen.

Het amendement van den heer *van Bosse* werd daarop met 51 tegen 10 stemmen verworpen, en dat van den heer *Olivier* met 35 tegen 26 stemmen aangenomen.

Art. 13, aldus gewijzigd, werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Overeenkomstig het vroeger bepaalde werd nu het uitgestelde art. 1 (bepaling van het getal leden van den raad) in behandeling gebragt. Het wetsontwerp stelt 14 leden voor. De heer *van Bosse* vreesde dat er voor zoo velen geen werk genoeg zou zijn, en stelde voor het getal op 10 te bepalen; welk amendement echter na door den heer *Godefroi* bestreden te zijn, die het voorgestelde getal als noodzakelijk verdedigde, met 39 tegen 19 stemmen verworpen werd.

Nadat nog art. 14 zonder beraadslaging was goedgekeurd, werd de voortzetting der diskussie verdaagd tot morgen.

Zitting van dingsdag 29 october.

RAAD VAN STATE.

In deze zitting zijn twee wetsontwerpen ingekomen, het eene betreffende de *tienden van het kroon- en staatsdomein* en het andere betreffende het beheer van het kroondomein.

De beraadslagingen over de wet betrekkelijk den raad van state werden voortgezet en de artt. 15 tot en met 20 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De voorname diskussie liep heden *over art. 21, het hooren* van den raad van state over wetten en algemeene maatregelen van inwendig bestuur. Men wenschte tot eene juiste definitie te komen van hetgeen zulke maatregelen van bestuur eigenlijk zijn. De heer *Thorbecke* stelde daartoe als amendement voor, aan het slot van dit artikel de woorden te voegen: „algemeene maatregelen van inwendig bestuur, door ons tot uitvoering der wetten te nemen." terwijl de heer *van Eck* het voorstel deed om als tweede alinea bij het artikel de woorden op te nemen: „Algemeene maatregelen van inwendig bestuur zijn verordeningen des konings, door de grondwet of de wet gevorderd."

Bij de toelichting van zijn amendement stelde de heer *Thorbecke* de noodzakelijkheid in het licht om in deze wet het beginsel op te nemen, dat de algemeene maatregelen van inwendig bestuur uitvloeisels van de wet moeten zijn, en dus niet naast of buiten de wet, maar binnen den kring der wet moeten staan; terwijl de heer *van Eck* de wenschelijkheid van eene omschrijving van hetgeen zulke maatregelen eigenlijk zijn, betoogde door eene aantooning van de noodzakelijkheid om de verschillende bevoegdheden, welke aan de wetgevende en de uitvoerende magt zijn toegekend, naauwkeurig af te bakenen. De heer *Mijer* echter meende, dat, als het amendement Thorbecke wierd aangenomen, de koning belemmerd zou zijn in het hooren van den raad van state omdat b. v., als het koloniale aangelegenheden betreft, wettelijke regeling daarvan alleen plaats heeft, wanneer daaraan behoefte bestaat, zoo dat menige maatregel van inwendig bestuur betrekkelijk zulke zaken geen uitvloeisel van de wet zal kunnen zijn. De heer *Mackay* oordeelde, dat den raad van state op deze wijze als het ware magt van censuur over de regering zou worden toegekend, omdat hij dan een maatregel van inwendig bestuur, die niet op eene wet rustte, als onwettig zou kunnen afwijzen.

De *minister van justitie*, deed opmerken dat de woorden: „inwendige maatregelen van inwendig bestuur" reeds sedert *46 jaar in de grondwet* staan, *zonder dat men ooit tot eene* juiste definitie van die uitdrukking heeft kunnen geraken. Er kon in deze wet ook geene sprake zijn van afbakening der grenzen tusschen het wetgevend en het uitvoerend gezag, maar het gold hier de vraag over welke koninklijke *besluiten het verpligtend en over welke andere het fakultatief* zou zijn den raad van state te hooren. Deze vraag kon door geene definitie worden uitgemaakt, althans niet door het amendement van den heer Thorbecke, dat de minister slechts als enunciatief beschouwde, als eene aanwijzing van *het karakter van algemeene maatregelen van inwendig* bestuur, terwijl het bovendien eene beperking van de grondwet scheen in te houden. Het amendement van den heer van Eck kon ook de goedkeuring van den minister niet wegdragen, die, ten bewijze dat maatregelen van bestuur niet altijd binnen den kring der wet *gelegen zijn*, het besluit van 1851 aanhaalde, dat door den heer Thorbecke als minister genomen was tot invoering van kamers van koophandel.

De heer *Thorbecke* hernam, dat vroeger ter gelegenheid van elke wet als er sprake was van eene vaststelling van algemeene maatregelen van inwendig bestuur, geantwoord werd, dat dit in eene wet op den raad van state thuis behoorde, en nu die in behandeling was, zeide men weder dat de omschrijving in eene andere wet moest opgenomen worden. Werkelijk rust niet elk koninklijk besluit op eene wet, maar daarom doelde zijn amendement op maatregelen van bestuur die strekken tot uitvoering van de wet. Het besluit dat spreker zelf genomen heeft in 1851 steunde, dit was zeer juist, op geene wet; maar het was dan ook niets anders dan eene organisatie van hetgeen reeds bestond.

De heer *van Eck* trad in eene breedvoerige uiteenzetting, ten betooge dat zijn amendement aan eene lang erkende behoefte voldeed, terwijl de heer *Mackay* nader drukte op de belemmeringen die de amendementen te weeg zouden brengen. De heer *Godefroi* bevestigde dit nader en verklaarde dat de regering zich niet bij magte had gevoeld om eene juiste definitie van maatregelen van algemeen bestuur te geven; daarom, liever dan met eene verkeerde definitie voor den dag te komen, had zij er in 't geheel geene gegeven. De heer *Heemskerk Az.* voorspelde in een breedvoerig betoog allerlei nadeelige gevolgen uit het amendement van den heer Thorbecke, en weet de schuld van het voorstel van dat amendement aan de regering, die dit echter, bij monde van den heer *Godefroi* verre van zich afwierp; deze wees er inzonderheid op dat de laatste spreker deze diskussie over den eigenlijken aard van algemeene maatregelen van inwendig bestuur als iets zeer nieuws beschouwde, ja als iets dat nog nooit in iemands gedachten was gekomen, terwijl er in tegendeel geen onderwerp is dat sedert jaren veelvuldiger besproken en nogmaals besproken is dan juist dit.

De diskussien werden daarop gesloten en het amendement van den heer *Thorbecke* verworpen met 36 tegen 24 stemmen en dat van den heer *van Eck* met 58 tegen 2 stemmen. Het waren de heeren Zylker en van Eck die zich voor dit laatste verklaarden. Art. 21 werd daarna ongewijzigd aangenomen.

Het is der kamer dus niet gelukt, tot de lang gewenschte definitie van hetgeen een algemeene maatregel van inwendig bestuur eigenlijk is te geraken.

Op art. 22, het hooren van den raad van state over voorstellen tot vernietiging van besluiten van provinciale of gedeputeerde staten, of van plaatselijke verordeningen, stelde de heer *Thorbecke* een amendement voor, strekkende om den maatregel uit te strekken tot het hooren van den raad over de provinciale reglementen en de plaatselijke belastingen, in dien zin dat de afdeeling van den raad zou gehoord worden die in betrekking staat met het ministerieel departement welks hoofd voor de zaak verantwoordelijk is.

Na bestrijding van dit amendement door de heeren *Mackay van Goltstein* en *van Nispen van Sevenaer* en den minister van binnenlandsche zaken, meestal op grond dat het voorgestelde, streed tegen art. 72 der grondwet, hetwelk het hooren van den raad in zijn geheel voorschrijft, werd het amendement verworpen met 30 tegen 29 stemmen, waarna art. 22 zonder stemming werd goedgekeurd.

De voortzetting der diskussien werd daarop uitgesteld tot morgen.

Zitting van woensdag 30 october.

RAAD VAN STATE.

In de zitting van heden is de behandeling van het wetsontwerp voortgezet. Art. 23 is na langdurige beraadslaging en na het ondergaan eener geringe wijziging aangenomen. Daarna is ook art. 24 aangenomen.

STAATSBEGROOTING VOOR 1862.

VOORLOOPIGE VERSLAGEN DER TWEEDE KAMER.

Hoofdstuk I (huis des konings. Algemeene beschouwingen over de begrooting.)

Eenstemmig heeft men zich weder beklaagd over de late indiening der begrooting. Eerst in den laten avond van 5 october waren de leden in het bezit van al de gedrukte stukken en reeds den 8 october des morgens begon de overweging in de afdeelingen. Men deed het ernstig verzoek aan de regering om het inzenden der antwoorden op de voorloopige verslagen zoo veel mogelijk te bespoedigen.

Alvorens tot de beoordeeling der begrooting over te gaan werd in drie der afdeelingen zoo wel het politiek karakter van het kabinet als zijn tot nu toe gevolgd regeringsbeleid ter toetse gebragt. Deze beschouwing leidde bij velen tot een alles behalve gunstig besluit.

Men wees er op, dat het kabinet zich in het programma van 23 april jl. had voorgedaan als, in tegenstelling ook van het onmiddellijk voorafgaande ministerie, bij uitnemendheid homogeen en liberaal. Reeds de vroegere gedragslijn en bestendig gevolgde staatkundige rigting van sommige dergenen, die in het nieuwe kabinet naast mannen uit een vroeger ministerie plaats namen, moest beduchtheid doen ontstaan, dat, zonder verloochening van beginselen, van de aangekondigde eendragtige zamenwerking tot een gemeenschappelijk doel weinig komen zou. Deze vrees was maar al te zeer verwezenlijkt. Het ministerie, meende men, wel ver van blijken te geven van door ééne leidende gedachte bezield te zijn, had zich in zijne handelingen door weifeling en gemis aan overeenstemming gekenmerkt, en in 't wezen der zaak het voetspoor van het onmiddellijk voorafgegaan kabinet blijven drukken. Men herinnerde daarbij het voorgevallene met opzigt tot de erkenning van den koning van Italie, dat noch van vastheid van stelsel, noch van groote overhelling voor de liberale beginselen had getuigd. Men sprak van benoemingen in het binnenlandsch beheer, strijdig met den onmiskenbaren geest eener wet, zoo als die op het lager onderwijs, of om andere redenen af te keuren, gelijk die van een lid der kamer tot eene kommissie van blijvenden aard, in zoodanigen vorm, dat zij met eenigen schijn van grond beweerd kon worden geen bezoldigd staatsambt te zijn. Men bragt de militiewet in 't geheugen, die zoo als zij oorspronkelijk door dit kabinet werd voorgedragen, bepalingen behelsde, van bekrompen uitlegging der grondwet getuigende of lijnregt met de grondwet in strijd, en daarom ook door de groote meerderheid der kamer afgekeurd. Men beweerde eindelijk, dat het gemis van overeenstemming tusschen de ministers onderling vooral uitkwam op het koloniaal gebied, waar, volgens het programma van 23 april, als bij uitzondering, niet eene liberale maar eene behoudende staatkunde zou worden gevolgd. Omtrent hetgeen door die behoudende staatkunde te verstaan ware, hadden de ministers van buitenlandsche zaken en van kolonien in de beide kamers der staten generaal verklaringen gegeven zoo blijkbaar tegenstrijdig, dat daaruit het bestaan van twee onderscheidene tegen elkander gekante rigtingen in den boezem van het ministerie zelf duidelijk aan 't licht was gekomen. Dit had onzekerheid, ongerustheid zelfs voor den goeden loop der zaken in onze overzeesche bezittingen doen geboren worden; eene ongerustheid te grooter, omdat nog uit geene bepaalde regeringshandeling gebleken was welke rigting boven dreef.

Deze beschouwingen bleven niet geheel zonder tegenspraak. Enkele leden maakten de opmerking, dat sedert 1848 nooit een ministerie was opgetreden, in den strikten zin homogeen te heeten, en dat de benaming „liberaal" meer dan éénę opvatting toeliet. Zij hadden daarom dat woord liever in het programma van 23 april niet zoo op den voorgrond zien stellen, gelijk zij in het algemeen niet vóór dergelijke ministeriële programmata gestemd waren. Zoo men aan het vorig ministerie alle aanspraak op den naam van liberaal ontzeide, viel toch niet te ontkennen, dat van dat bewind meer dan één wetsvoorstel was uitgegaan naar de gewone opvatting van liberale strekking, gelijk de herziening van het tarief, de vermindering van het brievenport en zelfs de spoorwegwet. — Men hernam van de andere zijde, dat niet altijd uit den geest van voorgedragen wetten een veilig besluit omtrent het politiek karakter der staatslieden, van wie zij voortkwamen, kon worden afgeleid; daar men in de laatste jaren wel eens wetsvoorstellen had zien indienen, die meer op kansberekening dan op overtuiging gegrond schenen.

Nog uit een ander gewigtig oogpunt werd door velen het bestaan van strijd tusschen de woorden en daden van het ministerie betoogd. Terwijl dat ministerie zich had voorgedaan als een goevernement bij uitstek tot handelen gezind en bereid, had men van die rustelooze werkzaamheid, althans op het gebied der wetgeving, naauwelijks eenig spoor gezien en zelfs reden te over gevonden om zich over werkeloosheid of een flaauwen gang op dat gebied te beklagen. De wet op den raad van state, reeds in den afgeloopen zomer in staat van wijzen en waaraan dus geenerlei arbeid te verrigten was, is eerst eenigen tijd na de opening der zitting op nieuw ingediend. Van de wetten, in de troonrede toegezegd, waaronder die op de medische policie, de opheffing der slavernij in West-Indie, de afkoopbaarstelling der tienden, het beheer der kroondomeinen en de herziening van het tarief (om nu niet van de schutterijen, het middelbaar onderwijs en de kerkelijke pensioenen te spreken) heeft tot nu toe slechts eene enkele, die tot opheffing der staatskollatien, in overweging kunnen genomen worden. Omtrent de gewigtige wetten betrekkelijk het koloniaal beheer en de koloniale komptabiliteit, waarop uitzigt geopend is, wordt niets naders vernomen.

Alles bijeenvoegende, kwamen vele leden tot de slotsom, dat zij in een goevernement, hetwelk in degelijkheid, kracht en werkzaamheid zoo veel te wenschen overliet, geen vertrouwen konden stellen. Enkele anderen evenwel verklaarden nog geen wantrouwen in het ministerie te willen te kennen geven, maar zijne verdere daden te zullen afwachten.

Bij de overweging der staatsbegrooting zelve werd uit den aard der zaak de aandacht getrokken door het feit, dat op die begrooting, volgens de berekening van den minister van financien, de uitgaven de inkomsten met f 6,300,000 zouden te boven gaan. Sommige leden werden daardoor tot bezorgheid gestemd. Anderen verklaarden, dat die uitkomst voor hen niets verrassends had, en zij het er van den beginne af voor hadden gehouden dat men op den duur op zóó uitgebreide jaarlijksche bijdragen uit de overzeesche bezittingen niet rekenen kon, dat daaruit steeds, behalve zoo veel meer, nog tien millioen 's jaars voor de staatsspoorwegen te vinden waren. Welligt, meende zij, kon het zijne nuttige zijde hebben dat thans reeds, in het eerste jaar na de vaststelling der spoorwegwet, de daaromtrent gemaakte berekeningen faalden. Het werd tijd, uit den droom van onveranderlijken financielen voorspoed te worden wakker geschud.

Maar bedroeg het te kort op deze begrooting inderdaad f 6,300,000? Naar het oordeel van verscheidene leden moest, als men zuiver de geraamde uitgaven tegenover de vermoedelijke opbrengst der bestaande middelen en hulpbronnen stelde, het te kort op ongeveer anderhalf millioen meer worden geschat. Volgens de voorgestelde begrootingswetten toch worden de uitgaven voor 1862 berekend op. . . . f 86,434,328,39

De gewone inkomsten worden geraamd op. . . . . f 61,627,488,07

Het koloniaal batig slot over 1860 bedraagt . . . . „ 7,200,000,00

De uitkeering uit de koloniale geldmiddelen voor de renten der zoogenaamde O. I. schuld bedraagt. . . . . „ 9,800,000,00

„ 78,627,488,07

Blijft een te kort van . . . f 7,806,840,32

(Zie verder het bijvoegsel.)

Gemeenteraad van Goes.

Zitting van 26 october.

In deze zitting is de gemeentebegrooting behandeld en vastgesteld.

De voornaamste daarbij behandelde punten en genomen besluiten deelen wij kortelijk mede.

De voorgedragene verhooging van het traktement van den griffier ter sekretarie: wegens toegenomene werkzaamheden, is verworpen en besloten hem eene gratifikatie van f 100 toe te staan.

Aan den bode van Calmthout, wegens buitengewone diensten te geven eene gratifikatie van f 25.

Het agentschap van kazernering in te trekken, de aan die betrekking verbondene werkzaamheden aan den griffier als zoodanig op te dragen en zijne jaarwedde met de f 150 van den agent van kazernering te verhoogen.

De bezoldiging van den kommissaris van policie niet te verhoogen.

Zich te adresseren tot de bevoegde magten om vrijstelling van zegelregt voor de registers van den burgerlijken stand, en vrijstelling van betaling van de kosten van het staats- en provinciaal blad.

De voorgedragene aanbouw van eene woning voor den telegrafist is afgestemd en de daarmede in verband staande verkoop van werkelijke schuld vervallen.

Een gedeelte der weverij in te rigten tot eene kamer van epileptische lijders.

Het verslag der zitting in ons volgend nommer.

Buitenlandsch overzigt.

Een vlugtigen blik werpende over het merkwaardigste dat zich in de verschillende landen voordoet, beginnen we met het naast bijgelegene:

In Belgie geeft de klerikale dagbladpers luide hare teleurstelling te kennen over de zamenstelling van het ministerie. De liberalen daarentegen verwachten van het kabinet zoo als het nu bestaat, een krachtige houding en voorstellen tot hervormingen in progessistischen geest die reeds lang door 's lands belang gevorderd werden. L'indépendance geeft zelfs de hoop te kennen dat weldra eene herziening van de wet op het lager onderwijs van 1842 aan de kamers zal worden voorgesteld.

De koning en koningin van Engeland zijn zaturdag van hunne reis naar Schotland te Windsor wedergekeerd. Engeland heeft een zeer ijverigen staatsman verloren door het overlijden, op 69jarigen leeftijd, van sir James Graham, een getrouwe volgeling van sir Robert Peel. Als sekretaris van lord Montgomerie en lord William Bentinck, die in den moeijelijksten tijd van den oorlog met Napoleon het gezantschap op Sicilië bekleedde, trad hij de staatkundige loopbaan in, welke hij later vervolgde als lid van het parlement voor Hull, als eerste lord der admiraliteit en als sekretaris van staat voor binnenlandsche zaken.

De generaal Goyon is per telegraaf naar Frankrijk ontboden en dezer dagen te Parijs aangekomen. Het doel zijner overkomst is het onderwerp van allerlei gissingen.

Overigens is het meest de aandacht gevestigd op het venetiaansche vraagstuk. Men wil dat de fransche regering het initiatief genomen heeft om het weener kabinet over te halen tot onderhandelingen over den afstand van Venetie. Keizer Napoleon zou het zaak vinden de nieuwsgierige blikken van Rome af te leiden.

De geestelijkheid begint zich te verzetten tegen de meermalen in onze courant besprokene autorisatie der vereeniging van St. Vincentius da Paulo. Onderscheidene bisschoppen hebben aanmerkingen en klagten tot den minister van binnenlandsche zaken gerigt, en door een der dagbladen wordt gemeld dat er laatsleden zondag ook bij den keizer een stap in den zelfden geest is gedaan. De cirkulaire van den minister van binnenlandsche zaken blijft voorts het onderwerp van hevige debatten tusschen de dagbladen van verschillende rigting, en het ontbreekt niet aan organen, die steeds voor vrijheid ijverende wanneer het de belangen hunner partij geldt, de authorisatie goedkeuren en in deze gaarne de vrijheid aan hetgeen men den wettigen toestand noemt, zien ten offer gebragt.

Niet alleen in Frankrijk, ook daar buiten, begint de financiele nood waaronder dat land gebukt gaat bekommering te wekken. De regering moge de oogenblikkelijke moeijelijkheden toeschrijven aan het niet toereikende van den jongsten oogst en aan de groote uitvoeren van geld tot het koopen van graan in andere landen, het is duidelijk dat de oorzaak van het kwaad, welker nasporing aan de Revue des deux mondes onlangs eene waarschuwing berokkend heeft, elders schuilt. Sinds Frankrijk op nieuw door Napoleontische denkbeelden beheerscht wordt, is het prijs gegeven aan de buitensporigste en onvruchtbaarste uitgaven. Milioenen bij milioenen zijn voor de wapening van het leger en de uitrusting der vloot uitgegeven. De kunstmatige opgewektheid aan den ondernemings- en spekulatiegeest gegeven, heeft meer rampen dan voordeelen aangebragt, en wordt plotseling gestuit te midden van een staat van verwarring. Het accres der staatsschuld was niet voldoende om de oogen voor den hagchelijken toestand te openen, en toch is die schuld tot eene ontzettende hoogte geklommen. Hen die daarvan niet overtuigd zijn brengen wij in herinnering eene beschouwing over de welvaart in Frankrijk, voorkomende in ons nommer van 12 september ll.

De beweging die sinds eenigen tijd in noordelijk Duitschland plaats heeft, met het doel eene vloot tot stand te brengen ter verdediging der zeekusten, verflaauwt niet. Bij den plegtigen intogt van den pruissischen koning in Berlijn werd hem door deze stad als krooningsgeschenk eene kanonneerboot van de grootste soort aangeboden. Op de aanspraak waarmede het hoofd des stedelijken bestuurs Z. M. de stukken hiertoe betrekkelijk overhandigde, antwoordde de koning, dat hij volkomen de gezindheid deelde die de vertegenwoordigers der berlijnsche burgerij er toe gebragt had hem dit geschenk te geven. Hoezeer het zich in den beginne anders liet aanzien, zal ook Bremen, naar men meldt, er toe overgaan om eene niet onbelangrijke bijdrage voor de vloot te leveren. Hamburg zal, ten gevolge van het verzoek van een groot deel der burgerschap, in gelijken zin handelen. De hannoversche regering blijft voortdurend een anderen weg bewandelen en wil afzonderlijk eene vloot uitrusten, wat algemeen, zelfs in officiële pruissische stukken, hoezeer in deze onder bedekte termen, wordt toegeschreven aan de ijverzucht die het goevernement koestert jegens den invloed van Pruissen, dat zich aan het hoofd dezer beweging stelde. Overal waar aan de stedelijke autoriteiten in Hannover verlof werd gevraagd om kollekten langs de huizen te doen, ten einde gelden voor de algemeene duitsche vloot te verzamelen, werd weigerend geantwoord. Bij de ingezetenen heerscht voor deze zaak echter veel sympathie.

De duitsche dagbladen spreken van onordelijkheden die te Berlijn hebben plaats gehad, te gelijk met den intogt van den koning en de koningin in die stad. Op de voornaamste pleinen hadden zamenscholingen plaats en werden werklieden gearresteerd. Het plan bestond om de eerebogen in brand te steken maar door de militaire patroeljes werd de menigte bij tijds uit een gedreven. Dat de zaak niet onbeduidend was, blijkt uit de opgave dat 83 personen gearresteerd en 60 policieagenten min of meer ernstig gewond zijn. De ruwe losbandigheid waarvan de ongeregeldheden getuigden, vindt algemeene afkeuring. Het feestkomité der werklieden heeft in eene proklamatie zijne verontwaardiging over het gebeurde te kennen gegeven. Dat stuk schijnt een goeden indruk te maken.

De feesten der krooning zijn nog niet afgeloopen. De koncerten, bals, parades enz. zijn prachtig maar kostbaar. Het feest van 's konings intogt wordt op 200,000 thalers geschat waaronder de prijs van de kanonneerboot van 85,000 thalers niet begrepen is.

De polemiek der dagbladen over de wijze waarop de koning bij zijne krooning zich ten aanzien van het goddelijk regt verklaarde, duurt onafgebroken voort. Over het algemeen veronderstelt men dat de bedoeling beter was dan de woorden getuigden.

Ook Pruissen heeft een staatsman, maar meer nog een geleerde, te betreuren: dr. K. F. von Savigny, minister van staat, is vrijdag in den ouderdom van 83 jaren te Berlijn overleden. De beroemde regtsgeleerde had in 1842 zijn professoraat met de betrekking van minister van justitie verwisseld; hij behield zijne portefeuilje tot 19 maart 1848. Sinds dien tijd heeft hij zich aan het openbaar leven onttrokken, verscheen nooit meer in het huis der heeren en nam zelfs in het vorige jaar geen deel aan het jubelfeest der universiteit. Na den dood van Alexander von Humboldt werd hij benoemd tot kanselier der orde van verdiensten voor wetenschap en kunst.

In zuid-oostelijk Europa blijft overal onrust heerschen. De opstand in Herzowinga breidt zich verder uit en krijgt een ernstig aanzien. Den 25 en 26 october hebben er gevechten plaats gehad, waarbij de turken groote verliezen hebben geleden.

Ten gevolge van de onlangs door den kanselier voor Hongarye, graaf Forgach, aan de obergespannen gerigte cirkulaire *over de op handen zijnde ligting van krijgsvolk, heeft thans* de palatijn van Gran van zijnen kant eene verklaring uitgevaardigd, waarbij aan de ambtenaren verboden wordt zich *bezig te houden met de rekrutering en met de inning der* belastingen.

Het blijkt steeds meer en meer dat de regering van Oostenrijk *niets vermag door middel der ambtenaren en besturen* der oproerige gewesten; de besluiten tot ontbinding en ontslag volgen elkander daarom snel op. Ook graaf Reyacevics, obergespan van Kroatie, *heeft zijne betrekking verloren, even* als de erfelijke obergespan van Warardin, graaf Erdödy en de obergespannen van Posega en van Sirmy, de graven Jancovic en Pesacevic.

In Weenen verwacht men dan ook dat de staat van beleg in Hongarye weldra openlijk afgekondigd zal worden. Feitelijk is hij reeds aanwezig, daar het oostenrijksche gezag, voor zoo ver het nog wordt gehandhaafd, dit te danken heeft aan de militaire magt. Het valt zeer te betwijfelen of het besluit van 27 october, door den ministerraad onder voorzitterschap des keizers genomen, om een bewind voor Hongarye te benoemen belast met de uitvoering der regeringsbesluiten, veel zal baten.

De berigten door den indischen landpost uit Canton van 12 september aangebragt, bevestigen de vroeger over Rusland ontvangen tijding van den dood des keizers van China. Zij melden verder, dat Nanking, de stad die lang de hoofdzetel der opstandelingen was geweest, door de troepen van het pekingsche goevernement is hernomen, en dat de handel der buitenlanders te Hankow, eene in het binnenland van China aan de rivier Yangtsekiang gelegen stad, schielijk toenam. Omtrent Japan wordt in die berigten gezegd, dat de staat der zaken er steeds ongunstig voor de buitenlanders was, en dat zij in de hoofdstad Jeddo nog niet veilig konden verkeeren.

Omtrent de expeditie naar Mexiko hebben de regeringen van Engeland, Frankrijk en Spanje zich thans verstaan, en Spanje *schijnt van alle militaire operatien buiten medewerking* der beide andere mogendheden af te zien. Eene vereenigde scheepsmagt zal in de eerste dagen van november vertrekken. Volgens berigten uit Parijs, zou de overeenkomst betrekkelijk de expeditie aan het goevernement van Washington zijn medegedeeld, met uitnoodiging zich aan te sluiten, ten einde herstel te bekomen van het onregt dat ook de amerikaansche onderdanen is aangedaan.

Uit Noord-Amerika worden de laatste berigten volgens gewoonte door het agentschap Reuter medegedeeld. Zij zijn van 17 dezer uit New York gedagteekend. De tijding van een zeegevecht voor New Orleans had zich nog niet bevestigd. Door den heer Seward was aan de goeverneurs der getrouw gebleven staten eene cirkulaire gerigt, hoofdzakelijk inhoudende dat de afgescheiden staten, door aan de mogendheden de erkenning hunner onafhankelijkheid te vragen, de bondsregering in moeijelijkheden met bevriende natien brengen. Ofschoon nu het ontstaan van botsingen met deze thans minder dan ooit waarschijnlijk is, schijnt het toch noodig maatregelen van voorzorg te nemen en de vestingen en forten aan de kusten en meeren in staat van verdediging te brengen. En daar het kongres geene gelden voor de kustverdediging beschikbaar gesteld heeft, zoo is het noodig dat de goeverneurs ontwerpen ter verdediging aan de wetgevingen der onderscheidene staten onderwerpen. De uitgaven zullen later door het kongres worden terug gegeven.

Generaal Price houdt stand te Carthago. In Missouri wordt een veldslag verwacht. Groote versterkingen worden naar Kentucky gezonden. Bij Harper's ferry hebben eenige scher*mutselingen plaats gehad.*

Betaling van coupons.

De coupons der 6 pct. Russische certificaten, administratie Hope & co., Ketwich & Voombergh en wed. W. Borski, verschenen 1/13 julij 1861, worden betaald: de coupons groot Rs. 30 in Bank assignatien met f 14,40, en idem groot Rs. 15 in zilver f 25,20.

Zeetijdingen.

Den 13 september is te Singapore gearriveerd het barkschip *Noordster*, gez. I. Luteijn, na eene reis van 120 dagen; schip en ekipage waren in goeden staat, en was 18 september begonnen te lossen.

Den 25 dezer is van Liverpool naar Java gezeild het barkschip *Stad Middelburg*, gez. D. D. Ouwehand.

— Sedert 27 dezer zijn de reede van Vlissingen gepasseerd, bestemd voor Antwerpen: *Christina*, gez. Rasmussen, Nykjöbing; *Concordia*, gez. W. A. Orts, Fehmern; *Zwaantina Margaretha*, gez. de Vries, Nerva; *Delphin*, gez. Swensson, Elseneur; *Minerva*, gez. .... Engeland. Als bijleggers wegens tegenwind gearriveerd: *Hebe*, gez. R. Earnslaw, van Newcastle bestemd voor Dordrecht, en *Thirteen*, gez. W. Brown, van Newcastle bestemd voor Rotterdam.

— Den 29 dezer is te Veere binnengekomen het kofschip *Anna Catharina*, gez. B. Schrikkema, met eene lading balken van Fredrikstadt.

Handelsberigten.

Graanmarkten.

Amsterdam 30 october.

Tarwe en gerst stil.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 30 october.

Nederland.	Certifik. Werkelijkeschuld	2½	pct.	64⅛
	dito Nationale dito	3	„	77
	dito dito dito	4	„	99½
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	138⅛
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102
	Certifik. Hope & co.	4	„	74¾
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	94⅛
	dito	6	„	55¼
	Aand. spoorweg			189⅛
	Leening 1860	4½	„	89⅛
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	75¼
Spanje.	Obligatien	2	„	41¾
	dito binnenlandsch	3	„	47¼
	Certifik. coupons bewijzen			5¾
	Krediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	44⅛
	dito amsterdamsche	5	„	68⅛
	dito *nationale*	5	„	54⅝
	dito 1847/1852	2½	„	—
	Bank aktien	3	„	634
Belgie.	Certifikaten bij Rothschild	2½	„	—
Portugal.	Obligatien	3	„	46 1/16
	dito nieuwe	3	„	45¾
Grenada.	dito			14¼
Venezuela.	dito	2½	„	19
Illinois.	dito	7	„	—
Mexiko.	dito	3	„	26⅛

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 28 october.

Metalliek f 21,35; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,87½; Engelsche Russen f 11,87½; Fransche f 56,—; Belgische f 56,12½; Pruissische f 35,—; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 32,75; Russische in zilveren roebels f 33,—; Poolsche in fl. f 27,12½ Nationale metalliek f 29,10; Dollars f —,—.

Advertentien.

Getrouwd:

J. P. TUYTER
en
A. P. SOUTE.

Middelburg,
den 30 October 1861.

Algemeene kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen Zoon mijne geliefde Echtgenoot A. MAKKES.

Vrouwepolder, C. M. v. d. WEYDE C.zn.
den 28 October 1861.

De genen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan A. VAN BOCHOVEN, gelieven daarvan, vóór den 30 November aanstaande, opgave of betaling te doen bij den Horologiemaker

J. C. WORRELL.

BEKENDMAKING.

De Commissie uit het Provinciaal Geregtshof in Zeeland, te zamengesteld ter voldoening aan artikel 11 der Wet op het Notarisambt van den 9 Julij 1842 (Staatsblad no. 20), tot het afnemen der examina van hen, die verlangen mogten om naar het ambt van Notaris te dingen, maakt bij deze aan de belanghebbenden bekend, dat zij tot het bedoelde einde zal vaceren op Woensdag den 27 November aanstaande, des voormiddags ten tien ure, en volgende dagen, is 't nood, in een der vertrekken van het Hofgebouw.

De Commissie herinnert voorts de Adspiranten aan de voorschriften van artikel 3 der voorschrevene Wet, en verlangt overigens dat zoodanige stukken, welke aan haar moeten worden ingediend, tijdig en portvrij zullen worden bezorgd ter Griffie van den Hove.

Middelburg, den 15 October 1861.

De Commissie voornoemd,
A. W. S. HURGRONJE, Raadsheer.
J. P. VAN DER BILT, Raadsheer.

De Procureur Generaal in Zeeland,
M. VERBRUGGE.

Beminnaars van Godsdienstige Lectuur worden bij deze herinnerd aan de door het Bijbelgenootschap alhier opgerigte GODSDIENSTIGE LEESBIBLIOTHEEK, waarin eene keur van de voortreffelijkste werken, zoo tot leering als stichting, te verkrijgen zijn, tegen een gering Leesgeld of voor minvermogenden gratis. De Bibliotheek is geopend 's Woensdags van 12 tot 1 ure, op het Koorkerkhof A 111, en zijn alsdan ook de Catalogussen verkrijgbaar.

Middelburg, den 30 October 1861.

A. M. CRAMER, Secretaris der Afdeeling.

VEREENIGING TOT BEVORDERING DER TOONKUNST.

Het BESTUUR geeft kennis dat het **Groot Examen** op de Zang- en Muzijkschool zal plaats hebben op Zaturdag den 2den November aanstaande, des middags ten één uur, in de Concertzaal; tot bijwoning waarvan de Ouders der Leerlingen, alsmede de overige Leden der Vereeniging met hunne Dames, beleefdelijk worden uitgenoodigd.

Middelburg, 31 October 1861. De Secretaris,
G. DE BRUYNE.

PUBLIEKE VERKOOPING *op* Zaturdag 2 November 1861, des voormiddags ten elf ure, op den KAMPVEERSCHEN TOREN, te **Veere**, ten overstaan van den Notaris D. VERHULST, *van* **Een HUIS en ERVE**, staande op de Kaai te Veere, gemerkt wijk C no. 89. Grondlasten *f* 7,02. Daags vóór den verkoopdag, van 9 tot 12 en *van 2 tot 4 ure, te zien.*

NB. De op den zelfden dag bepaalde Verkooping van **Straatkeijen** te VEERE, is uitgesteld tot Zaturdag 9 *November* 1861, *des middags ten* 12 ure.

D A M E S!

KING & Co., te **Londen**, heeft de eer te berigten dat hij als AGENT voor Zeeland heeft aangesteld den Heer **J. A. GOETHALS**, bij wien steeds voorhanden zijn de Stalen van een fraai en groot assortiment gekleurde en zwarte **Zijden en andere Kleedingstoffen.** Zie de gedurige annonces in de Nieuwe Rott. Courant.

J. LARSEN

maakt zijnen geëerden Begunstigers bekend, dat hij ruim voorzien is van **Heeren en Dames Winterlaarzen,** Bottines met en zonder Elastiek, hooge Wasleeren en *Vetleeren Manschoenen, Vilten en Trypen Pantoffels;* al het bovenstaande des verkiezende aan den voet gemaakt. Heeft ook eene groote partij **Overschoenen** van af *f* 1 *en hooger, en verder al hetgeen tot het Vak behoort.*

PS. Is ook ruim voorzien van alle soorten van **Leder,** tegen buitenlandsche prijzen.

GROOTE UITPAKKING

van gemaakte Heeren en Burger **Kleedingstukken**, *te* **Vlissingen**, op de Markt bij den Heer J. B. KUYPERS, in De Vriendschap, slechts voor zes dagen.

Die soliede en goedkoope **Kleederen** hebben willen, haasten zich!

Namens de Directie van de Magazijnen
De Vlijt en Concurrent, te Rotterdam.
J. S. VAN VRIESLAND.

TERSTOND TE KOOP een nieuw gebouwd **WOONHUIS**, voorzien van vele Geriefelijkheden voor Huishouding. Adres aan het Bureau dezer Courant.

Er bestaat gelegenheid om gratis onderwijs te krijgen in het **bespelen der Clarinet.** Jongelingen, hiertoe genegen, vervoegen zich bij den Heer C. D. TIELENIUS KRUYTHOFF.

VERMIST sedert twee maanden een Gouden **Dames CILINDER,** no. 2536, Zilveren Plaat en geguilicëerde Kast. De bezitter gelieve hetzelve terug te bezorgen bij den Horologiemaker J. C. WORRELL.

COMMANDITAIR VENNOOT.

In eene soliede minstens 10 pCt. zuiver renderende zaak WORDT GEVRAAGD IEMAND, in staat een Kapitaal van 8 à 10 mille te kunnen fourneren. — Verdere inlichtingen worden verstrekt op eigenhandig geteekende, franco Brieven onder lett. C., bij de Boekhandelaren VAN BENTHEM & JUTTING, te Middelburg.

Men vraagt eene **Jufvrouw**, P. G., ervaren in het vak van Manufacturen, tegen primo Januarij 1862.

Adres, met franco Brieven lett. IJ. Z., aan het Bureau *dezer Courant.*

Eene **Derdemeid**, goed kunnende Wollen en Linnen naaijen, benoodigd bij Mevrouw BOOGAERT—VIS. Te bespreken Vrijdag tusschen tien en één uur.

Met half November eene Burger **Dienstmeid** benoodigd bij Mejufvrouw KRUYSSE, Giststraat.

De DIRECTIE van de STOOMBOOT **NASSAU,** varende tusschen **Neuzen** en **Gent**, adverteert dat gemelde Stoomboot, uit hoofde van den Allerheiligendag, op Vrijdag den 1 November NIET naar Gent varen zal; alsmede dat gedurende de wintermaanden, te beginnen met Zondag den 3 November, de afvaart van Neuzen naar Gent zal plaats hebben, des morgens ten **5 ure.**

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in October—November.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Donderdag	31	*'s morg.*	9 *ure.*	*Vrijdag*	1	*'s morg.*	6 *ure.*
Vrijdag	1	„	9,30	Zaturdag	2	„	6
Zaturdag	2	„	10	Zondag	3	„	7
Zondag	3	„	10,30	Maandag	4	„	8
Maandag	4	„	11,30	Dingsdag	5	„	8
Dingsdag	5	„	6	Woensdag	6	„	9,45
Donderdag	7	„	6	Vrijdag	8	„	9,45
Vrijdag	8	„	6	Zaturdag	9	„	10,15
Zaturdag	9	„	6	Zondag	10	„	10,15

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van donderdag 31 october 1861.

Staten generaal.

Verslag over de staatsbegrooting voor 1862. (Vervolg.)

Zoo de minister van financien tot een minder cijfer gekomen was, moest men dit daaraan toeschrijven, dat hij, blijkens zijne aanspraak, van de vermoedelijke uitgaven voor 1862 eene som van f 1,571,538,94 aftrok voor uitgaven, thans voor het eerst op hoofdstuk XI der begrooting (departement van kolonien) gebragt, maar vroeger regtstreeks uit de koloniale geldmiddelen gekweten. Maar de gepastheid dier aftrekking en van het daarmede zamenhangend voorstel in de wet op de middelen, om tot dekking der bedoelde uitgaven voor f 1,570,000 te anticiperen op de koloniale baten voor 1862, was allezins betwistbaar. Het stelsel was nu eenmaal aangenomen, om tot aanvulling der middelen voor een dienstjaar niet een toekomstig, maar een werkelijk verkregen koloniaal batig slot te gebruiken.

Andere leden wilden een en ander niet zoo gaaf toestemmen. Het verschil, zeiden zij, betreft uitgaven, die over 1861 op de indische begrooting voorkwamen, uit de middelen dier begrooting gekweten zijn en dus gestrekt hebben tot vermindering van het batig slot van dat jaar, ad f 7,200,000 op de nederlandsche begrooting voor 1862 voorkomende. Daaruit volgt, dat, wanneer men die zelfde uitgaven voor 1862 als een gewonen post op deze begrooting in rekening brengt, zonder iets daartegen over te stellen, in 't wezen der zaak de middelen dier begrooting twee maal de bedoelde uitgaven moeten bestrijden, namelijk zoo wel over 1862 als in 1861. Zoo doende zou eene soort van double emploi der zelfde cijfers plaats grijpen.

Het verslag treedt verder in becijferingen ten betooge, dat het koloniaal batig slot van 1861 niet, gelijk de minister van financien verklaard heeft, 5 millioen minder bedraagt dan men geraamd had, maar f 12,087.500. Voorts oordeelde men dat het niet overbodig zou geweest zijn uit een te zetten in hoe verre de mindere opbrengst der tinveiling is toe te schrijven geweest aan minderen aanvoer, dan wel aan verlaging van prijs. Vooral verlangde men de misrekening omtrent de koffij en suiker opgehelderd te zien. Zijn er inderdaad 125,000 pikols koffij minder in veiling gebragt dan waarop de regering, hetzij in april, hetzij in junij of julij rekende, moet dit dan toegeschreven worden aan een ongunstigen oogst; zoo ja, van welk jaar? Of heeft men hier aan vertraging in de verscheping te denken? Of was misschien het luchtgestel op Java voor het droog worden der koffij niet gunstig? Van suiker zijn in 1861 50,000 pikols minder verkocht dan berekend was. Ook hier komt het er op aan, te weten of het goevernement dit jaar minder suiker aan de markt gebragt heeft ten gevolge van het tegenvallen van den oogst of van vertraging in den aanvoer.

Vooral echter de ontvangen mededeeling, dat tot aanvulling van het geldelijk tekort in Indie over 1861 24½ millioen noodig is en dat men die aanvulling aanvankelijk op 5½ millioen minder had gesteld, moest bevreemden. Daaruit volgt, dat, niettegenstaande het in de rigting van den tegenwoordigen minister van kolonien ligt om meer produkten dan vroeger op Java te verkoopen, de kassen aldaar zeer veel meer aanvulling noodig hebben dan in het vorige jaar. Volgens de opgave toch van den vorigen minister van financien, bij de indiening der staatsbegrooting voor 1861 op 21 september 1860 gedaan, was er tot aanvulling van het geldelijk tekort in Indie over 1860 13 millioen noodig. Van waar die 11½ millioen meer in 1861? Zijn de uitgaven in Indie, hetzij dan ten gevolge der rampen in Midden-Java, hetzij door andere oorzaken, in één jaar met 11½ millioen vermeerderd? Maar heeft de vorige minister van financien bij zijne mededeeling van 21 september 1860 wel de volle waarheid gezegd? Er is reden om er aan te twijfelen. De indische begrooting voor 1860, die voor eenige maanden aan de kamer is medegedeeld, doch, als reeds den 22 november 1859 vastgesteld, den 21 september 1860 aan de regering ten volle bekend was, wordt de aanvulling van het indische tekort over 1860 op f 25,529,690 gesteld, dat is op f 7,529,690 meer dan men aan de kamer heeft voorgespiegeld. Moet dus welligt de buitengewone aanvulling voor 1861 strekken om goed te maken wat men voor 1860 te min heeft berekend?

Men oordeelde, dat er onverklaarbare tegenstrijdigheid heerscht in de opgaven, nu en vroeger omtrent de indische geldmiddelen gedaan. Het administratief kapitaal in Indie moest op 31 december 1858, volgens bekende gegevens, bedragen f 14,441,936, maar bedroeg in tegendeel f 23,763,745. Derhalve stuit men hier op de vreemde bijzonderheid, dat er in Indie op het einde van 1858 f 9,300,000 meer in kas was dan behoorde: van waar was dat geld gekomen? De regering heeft dit tot nog toe niet opgehelderd. Een aantal leden werd door dit een en ander tot de slotsom geleid, dat, indien er nog argumenten noodig waren om de volstrekte noodzakelijkheid van de vaststelling der indische begrootingen bij de wet te bewijzen, de regering zelve die geleverd had. Alleen daardoor kon het geldelijk beheer in en omtrent Indie tot klaarheid komen. Het te kort voor 1862 herinnert toch maar al te levendig, hoe zeer onze geldmiddelen afhankelijk blijven van de koloniale baten. Sedert jaren is van de zijde der kamer met kracht en klem op het streven naar onafhankelijkheid van die baten aangedrongen; en toch is men thans van die onafhankelijkheid veel verder verwijderd, dan voor negen of tien jaren. In het aangekondigd tekort lag, meende men, eene waarschuwing te meer om terug te keeren op den goeden weg van het in acht nemen van stipte spaarzaamheid en van zoo veel mogelijk inkrimping der staatsuitgaven.

Desniettemin heeft de regering voor 1862 eene begrooting aangeboden, waarvan het eindcijfer aanmerkelijk hooger is dan dat der loopende begrooting. Men heeft zich dit naauwelijks kunnen verklaren, bij de wetenschap die de regering had van het tekort. De schijnbare besparing op hoofdstuk X (oorlog) is geheel denkbeeldig, omdat het daarbij door de genie aan te leggen werken geldt, die enkel zijn uitgesteld of bij voorraad met minder kracht zullen worden voortgezet. De verhooging van hoofdstuk V (binnenlandsche zaken) met f 543,851 viel vooral in het oog, en moest te meer afkeuring vinden, omdat belangrijke buitengewone uitgaven, die men nog over 1861 op dat hoofdstuk vond, ten bedrage van vier of vijf ton gouds, thans daarop niet meer behoefden voor te komen. Eigenlijk is dat hoofstuk dus met ongeveer een millioen vermeerderd.

De minister van financien heeft in zijne aanspraak te kennen gegeven, dat aan uitgaven ten behoeve der gewone dienst voor 1862 f 657,144 meer wordt voorgedragen dan voor 1861 het geval was. Doch uit becijferingen blijkt dat dit onjuist is en eigenlijk f 843,034 beloopt.

Bovendien omvat de begrooting niet alles wat de regering zich voorstelt in 1862 uit te geven. Men denke aan de emancipatie, aan de buitengewone uitgaven wegens de dijkbreuken in den afgeloopen winter, de groningsche kanalen, de verbouwing van het Binnenhof te 's Gravenhage, de reorganisatie van den raad van state. Dit alles kan de begrooting voor 1862 nog met tonnen gouds, ja met millioenen vermeerderen, en dus in gelijke evenredigheid het reeds bestaande tekort doen klimmen. Dit vooruitzigt had de regering nog meer tot inkrimping der uitgaven moeten nopen. In plaats daarvan schijnt men bij verscheidene ministerien slechts op verhooging te zijn bedacht geweest; zonder dat daarbij een leidend beginsel te ontdekken is op de begrooting van binnenlandsche zaken, vindt men onderscheidene posten die, met het oog op het bestaand tekort, naauwelijks anders dan als uitgaven van weelde te beschouwen zijn, zoo als de post voor den ijsbreker en die voor de onderwijzerskweekscholen. De minister van buitenlandsche zaken vraagt eene aanmerkelijke som tot stelselmatige verhooging der bezoldiging onzer gezanten. Geheel in strijd daarmede weigerde de minister van binnenlandsche zaken alle verhooging van bezoldiging aan de ambtenaren op de provinciale griffien, terwijl hij daarentegen nieuwe betrekkingen schept, nieuwe beurzen in het leven roept, subsidien met kwistige hand uitdeelt en menige traktementsverhooging toekent.

De strekking tot verhooging der ambtenaars-traktementen in al de hoofdstukken der begrooting merkbaar, gaf inzonderheid nog tot wisseling van gedachten aanleiding. De meeste bureaux tellen een te groot aantal ambtenaren, waaraan het wel zal toe te schrijven zijn, dat velen zoo weinig tijd aan de vervulling hunner ambtspligten wijen. Neemt men den verrigten arbeid in aanmerking, dan kan van menig ambtenaar niet gezegd worden, dat hij te slecht betaald wordt. Inkrimping van het getal ambtenaren moet op den voorgrond staan, en eerst ondergeschikt daaraan kan lotsverbetering in aanmerking komen. Men kwam terug op het vroeger uitgedrukt verlangen, dat van de regering eene algemeene regeling mogt uitgaan op de inrigting der ministeriele departementen, de rangen der ambtenaren en het maximum en minimum der aan elken rang verknochte bezoldiging. Men zou dit ook wenschen, om een einde te maken aan de grove onregelmatigheid en willekeur, die tot nu toe in de bezoldiging der ambtenaren bij de ministeriele bureaux heerscht. Terwijl de normale bezoldiging van een referendaris f 2500 is, treft men bij de departementen van oorlog en financien stuitende uitzonderingen op dien regel aan, die ver zijn van door den aard der te verrigten werkzaamheden geregtvaardigd te worden; er zijn daar hoofden van afdeelingen die een traktement van f 4500 genieten.

In eene afdeeling becijferde men, dat, indien de ongunstige berekeningen der regering omtrent de koloniale baten voor 1861 juist waren (hetgeen men ernstig betwijfelde), reeds in 1864 tot voortzetting van den arbeid aan de staatsspoorwegen eene geldleening zou moeten worden aangegaan.

Aan het slot dezer algemeene beschouwingen vroeg men welke de belastingwetten zijn, waaromtrent de minister van financien voornemens is voordragten ter herziening te doen.

Op de uitgaven van hoofdstuk I, als alle uit bepalingen der grondwet voortvloeijende, zijn geene aanmerkingen gevallen.

Gemeenteraad van Vlissingen.

Zitting van 28 october.

Voorzitter de heer Callenfels.

Afwezig de heeren Uyttenhooven en van der Hijden.

Na de opening deelt de voorzitter mede dat de heer van der Hijden door ziekte verhinderd is deze zitting bij te wonen, hetgeen voor kennisgeving wordt aangenomen.

De notulen der vorige zitting worden voorgelezen en gearresteerd, en daarna ter goedkeuring aan den raad voorgelegd:

a. De rekening van het algemeen armbestuur over 1860.

Ten opzigte van deze rekening die bij de leden is rond gezonden, wordt door den heer Hector opgemerkt dat van de f 250 daarop voorkomende als verstrekt aan Waltman, moet worden afgenomen f 20,84 als verleend aan Wolff, hetgeen door de kwitanties wordt gestaafd, en voorts dat een post van f 60, vermeld als betaald aan Hoetjes, moet zijn betaald aan van der Velde voor Hoetjes. Na deze wijziging wordt de rekening goedgekeurd.

b. De rekening van het roomsch katholiek armbestuur over 1860.

In antwoord op de opmerking van den heer Hector dat op deze rekening als verplegingskosten in het gasthuis voorkomen f 488,49½, terwijl door het gasthuis als ontvang wordt opgegeven eene som van f 568,49½, zegt de heer Mestdagh dat een persoon uit West-Indien, zekeren Gerard, wiens pensioen ontoereikend was tot opname in het gesticht, voor eigen rekening tegen f 100 s jaars, alstoen voor rekening van het roomsch katholiek armbestuur is verpleegd tegen f 80, en dat waarschijnlijk is verzuimd dezen post in uitgaaf te brengen, omdat de betaling niet regtstreeks door dat armbestuur geschiedde.

De heer J. A. Schmidt wil dit verzuim hersteld zien alvorens zijne stem tot goedkeuring der rekening te geven; en op voorstel van den heer van Uije Pieterse, wordt besloten de rekening tot het ondergaan der noodige wijziging aan het roomsch katholiek armbestuur terug te zenden en ze daarna goed te keuren.

c. De rekening van de begraafplaats over 1860, tot een bedrag van f 508,45.

Hieromtrent zegt de heer Hector dat volgens het reglement eene drie maandelijksche verantwoording en storting van gelden moet plaats hebben, en dat er voor genoemde rekening slechts éėne kwitantie aanwezig is. De voorzitter herinnert dat sedert januarij jl. eene maandelijksche verantwoording plaats heeft.

Nadat is besloten voor het vervolg in acht te nemen de opmerking van den heer Hector, dat het doeltreffend ware alle bewijsstukken jaarlijks over te leggen, wordt de rekening goedgekeurd.

Alsnu geschiedt voorlezing door den heer Hector van een rapport, uitgebragt namens de kommissie aan welke is opgedragen het onderzoek der door burgemeester en wethouders ontworpene gemeentebegrooting voor het dienstjaar 1862.

Bij de behandeling van elk onderdeel zal op de verschillende bedenkingen der kommissie gelet worden; daarop wordt de begrooting zelve in beraadslaging gebragt, en daar niemand eenige algemeene opmerkingen verlangt te maken, artikelsgewijs behandeld, beginnende met de uitgaven.

Bij hoofdstuk I, afd. 2, art. 4, jaarwedde gemeente bouwmeester, vraagt de heer J. P. Smith of de gemeente bouwmeester even als het vorige jaar weder eene gratifikatie van f 200 zal genieten? De voorzitter zegt dat die ten vorige jare voor bijzondere diensten aan de gemeente bewezen, is verstrekt, waarop de heer Smith aanvoert dat als de gratifikatie de vorige maal is verleend ten gevolge van ijver en goede pligtsbetrachting, daartoe dan alsnu weder termen bestaan, want dat de bouwmeester zich ten allen tijde met den meesten ijver van zijne pligten blijft kwijten. De heer van Uije Pieterse zegt dat de kommissie heeft gemeend dit punt te moeten aanhouden tot na afloop van de werkzaamheden der gasfabriek, welk denkbeeld door den heer Smith wordt goedgekeurd. De heer Hector daarentegen zou het beter achten den architekt eene belooning te geven voor het maken van alle plans en bestekken. Deze zienswijze wordt echter door den heer van Uije Pieterse bestreden, terwijl besloten wordt om den afloop der werkzaamheden van de gasfabriek ten deze af te wachten.

Bij paragraaf 10 der zelfde afdeeling van hoofdstuk II, jaarwedden van de ambtenaren belast met het toezigt op de invordering der plaatselijke belastingen, is een lid der kommissie van oordeel dat een post van f 100 voor buitengewone kommiezen zou kunnen vervallen. De heer Ruysch verklaart dat lid te zijn, en het voorstel tot het doen vervallen van den post te hebben gedaan, omdat de werkzaamheden der buitengewone kommiezen zijns inziens wel door de kommiezen zelven zouden kunnen verrigt worden, zijnde die voor het grootste deel het openen van de poort des nachts. Hij stelt voor om, als de dienst het maar eenigzins toelaat, twee kommiezen aan de Rammekenspoort des nachts te doen surveilleren, ter vervanging van de buitengewone kommiezen. De voorzitter herinnert dat de buitengewone kommiezen zijn gekomen in de plaats der vroegere poortiers, ten getale van vier, met eene bezoldiging van f 25 elk.

Wordt besloten omtrent het voorstel van den heer Ruysch later een onderzoek bij den kontroleur der plaatselijke belastingen in te stellen.

De volgende paragraaf, jaarwedden van leeraars, onderwijzers enz. gaf der kommissie aanleiding om in het algemeen aan te dringen op bezuiniging in de kosten van het lager onderwijs, vooral met het oog op de wet op het middelbaar onderwijs die eerlang zal in werking treden. De heer Winkelman zegt, namens burgemeester en wethouders, dat er geen vrees voor eene te hooge opvoering van kosten behoeft te bestaan, en dat het tijdstip waarop bedoelde wet van kracht zal worden welligt nog verwijderd is. De heer Ruysch merkt echter op dat er steeds verhooging in de jaarwedden van onderwijzers wordt opgemerkt, die immer blijft voortduren.

Ten opzigte van paragraaf 28, toelage aan de keurmeesters van het brood, was door de kommissie voorgesteld om een van de twee keurmeesters te doen vervangen door een scheikundige, die het brood en meel chemisch zou moeten onderzoeken, en bij de bakkers op verschillende tijdstippen, maar minstens vier maal 's jaars, het brood zou moeten keuren. Na vele diskussien, voornamelijk omtrent het moeijelijke om voor de op de begrooting uitgetrokken som van f 50 een zoodanigen scheikundige te vinden en daarbij een der bestaande keurmeesters te behouden, wordt besloten burgemeester en wethouders uit te noodigen om een onderzoek in te stellen in hoe verre het mogelijk is het voorgestelde doel te bereiken, en van hen een nader rapport daaromtrent in te wachten.

Bij de 1e paragraaf van de 3e afdeeling, kollekteloon voor den ambtenaar belast met de heffing der regten voor het geneeskundig onderzoek der publieke vrouwen, is door de kommissie eene vraag gerezen, of het billijk is dat de gemeente die kosten, ten bedrage van f 110, draagt, te meer daar onder hoofdstuk VIII reeds f 1100 ten dezen behoeve voorkomen? De heer Ruijsch meent dat deze bezoldiging voortaan niet meer ten laste der gemeente mag worden gebragt en dat niet boven de f 1100 mag worden uitgegeven. In antwoord op eene aanmerking van den voorzitter dat die bezoldiging bij de door den raad vastgestelde verordening is voorgeschreven, zegt de heer Ruijsch dat alsdan eene wijziging in die verordening wenschelijk zou zijn.

Onderscheidene sprekers voeren hierover nog het woord. De heer Mestdagh wijst onder meerder op de groote kosten die aan de geneeskundigen moeten betaald worden, waardoor de uitgaven dan ook zoo groot worden. Door den heer Winkelman wordt in het midden gebragt dat, hoe wel eene goede gezondheidspolicie allezins wenschelijk zij en dit ook bij het

maken der verordening is in het oog gehouden, die verordening echter met eene geringe wijziging weder tot hare vorige werking kan worden terug gebragt. Op zulk eene spoedige wijziging wordt door den heer van Uije Pieterse aangedrongen, die tevens voorstelt om den post van f 110 voor memorie uit te trekken. De heer Hector verklaart zich hier tegen; er mag hier, volgens hem, niets aan de policie onttrokken worden, maar de ontvangsten moeten met deze som worden vermeerderd. Na de verdere diskussien, waarbij ook meerdere leden het gevoelen van den heer Hector schijnen te deelen, wordt besloten in dien geest te handelen en in eene volgende zitting in de bepalingen der verordening daaromtrent te voorzien.

Bij den aanvang der behandeling van hoofdstuk II, 1e afdeeling, 1, onderhoud en schoonhouden der gemeentegebouwen, betuigt de heer J. P. Smith zijne verwondering dat daarvoor dit jaar slechts f 80 staat uitgetrokken, terwijl in het vorige jaar daartoe f 286 was gesteld. Hij neemt hierin echter ten volle genoegen nadat hem door den voorzitter is herinnerd dat het vorige jaar zoo veel moest worden uitgegeven aan gordijnen, haarden enz., waaraan nu geene behoefte bestaat.

Door den heer de Kruyff wordt eene nota van bedenkingen tegen onderscheidene posten betrekkelijk de fabrikage voorgelezen, en vooral tegen de groote uitgaven voor schilders en verfwaren. Uitvoerige diskussien hebben hierover onder bijna al de leden plaats. De heer J. A. Schmidt vermeent dat het onwettig is dat door burgemeester en wethouders schilders aangenomen en verfstoffen aangekocht worden. Hij wil eene publieke aanbesteding. Dit gevoelen wordt krachtig door den heer van Uije Pieterse gedeeld, die tevens herinnert hoe vroeger daarover meermalen is gesproken, doch zonder gewenscht gevolg. De heer Winkelman zegt tot toelichting, dat met de bedoelde werken alzoo is gehandeld tot bevordering van *spoed; doch dat in den laatsten tijd ook meermalen bij het* dagelijksch bestuur over deze zaak van gedachten is gewisseld; persoonlijk is hij echter niet hoog ingenomen met publieke aanbestedingen, daar het hem voorkomt dat, door de groote konkurrencie, met den prijs ook de waarde van het werk veel vermindert. De heer J. P. Smith is ook gezind voor de aanbesteding van groote werken; doch acht dit voor kleine werken nadeelig. De heer J. A. Schmidt zegt dat er van geen kleine werken sprake is, maar alleen die werken worden bedoeld die met grond door eene aanbesteding schijnen bevorderd te zullen worden.

Als gevolg van de verschillende gedachtenwisselingen vindt de heer Ruysch aanleiding om te verklaren dat, tijdens hij in Vlissingen woont, de gemeentegebouwen als anderszins er nooit zoo goed hebben uitgezien als tegenwoordig. Er doet zich echter, volgens zijne meening, behoefte gevoelen aan eene kommissie van fabrikage in den raad, even als die in andere gemeenten bestaan en zeer goed werken. Door het benoemen eener zoodanige kommissie zou niets aan het gezag van burgemeester en wethouders worden ontnomen, te meer daar een lid van het dagelijksch bestuur in die kommissie mede als hoofd zou fungeren.

De heer van Uije Pieterse verklaart ook hierin zijn wensch te zien uitgedrukt, bij de vervulling waarvan hij in den tegenwoordigen gang van zaken genoegen zou kunnen nemen. Hij rigt zich vervolgens met aandrang en ernst tot den voorzitter en herinnert dezen hoe hem als burgemeester zoo menigmaal gevraagd, ja zelfs gesmeekt is om, in gevolge het 2e lid van art. 54 der gemeentewet, eene voordragt namens het dagelijksch bestuur tot het benoemen van eene kommissie van fabriekage te doen, en hoe weinig de toen gegeven beloften hebben uitgewerkt. De voorzitter antwoordt hierop dat hij niet is ingenomen met den wettelijken vorm van art. 54 der gemeentewet, hetwelk voorschrijft dat de voordragt tot het benoemen eener kommissie om burgemeester en wethouders bij te staan in het beheer van bepaalde takken van de huishouding der gemeente, door het dagelijksch bestuur moet geschieden, en vervolgens de leden dier kommissie door den raad worden benoemd, om daarna eene verordening vast te stellen.

Bij de verdere diskussien wordt de benoeming van eene kommissie van fabriekage door de meerderheid der leden gewenscht. De heer Hector echter gelooft dat die kommissie geen vereischte is en betwijfelt of de raad voor de beoordeeling van verschillende werken genoeg der zake kundige mannen in zijn midden heeft. Hij acht het beter dat van alle werken eene specifieke opgave van kosten voor alle onderdeelen plaats heeft, ten einde alzoo eene juiste raming te kunnen bewerkstelligen. Nadat dit denkbeeld door den heer van Uije Pieterse is bestreden, die opmerkt dat vroeger, eer de heer Hector lid van den raad was, alle leden voor eene kommissie gezind waren, wordt besloten de terugkomst van den afwezigen wethouder af te wachten, wanneer eene voordragt door burgemeester en wethouders zal plaats hebben, waartoe de de voorzitter zich thans bereid verklaart. De heer Ruysch vraagt ten slotte of er wel nota is genomen van den door hem uitgedrukten wensch en de stukken, door den heer de Kruyff overgelegd, ter beoordeeling van den gemeente-bouwmeester te stellen.

De heer Mestdagh vraagt ten opzigte van de 2e paragraaf van afdeeling 2 van dit hoofdstuk, van waar de post voor kolen voor den waagmeester, door de memorie van toelichting aangegeven, zijn oorsprong heeft, daar er geen schoorsteen in de waag voorhanden is? Tot toelichting zegt de voorzitter dat dit waarschijnlijk eene kombinatie is van den keurmeester van het slagtvee en den waagmeester, en dat vroeger, zonder dat zulks bekend was, tot het zelfde doel veel meer betaald werd. Wordt besloten dezen post globaal goed te keuren, met weglating van kolen voor den waagmeester.

Ten opzigte van hoofdstuk III, afd. 1*a*, onderhoud van openbare gebouwen enz., wordt door den heer Mestdagh gewezen op de groote uitgaven die het verkoophuis vordert. Deze aanmerking leidt echter tot geen verdere beschouwingen.

Bij de zelfde afdeeling, litt. *b*., haven- en kanaalwerken, was aanvankelijk een voorstel van een lid der kommissie, om de zaten der kaden gelijk te doen maken voor platbodemschepen, ten gevolge van het onge[...]ef dat de Bierkade veroorzaakt, daar deze geen geschikte [l]osplaats voor die soort van schepen van eenigen omvang aanbiedt. Bij de behandeling wordt dit voorstel door den heer Ruijsch, als lid der kommissie, ingetrokken, op grond van het wenschelijke om bij de mogelijke opheffing der marinewerf zoo veel mogelijk bezuiniging in het oog te houden.

Bij het uitbrengen van rapport, was ook voorgesteld om eene kommissie te benoemen tot het onderzoeken in hoe verre het mogelijk zou zijn om de stoombooten in de koopmanshaven te doen binnen loopen, uit hoofde aan de tegenwoordige ligplaats vele bezwaren verbonden zijn, zoo voor de handelaars als voor de ingezetenen. De hoofdreden waarom van dit voorstel alsnu wordt afgeweken ligt in het mogelijke der opheffing van de marinewerf, waardoor de maatregel waarschijnlijk overbodig zou worden.

Bij litt. *e*., wegen, voetpaden, straten, pleinen, markten enz., wordt door de kommissie voorgedragen om hier en daar ten gerieve van de ingezetenen banken te plaatsen, zoo als zulks reeds op sommige gedeelten der stad is geschied. Burgemeester en wethouders adviseren echter om daarmede tot een volgend jaar te wachten, waartoe wordt besloten.

Door een lid der kommissie is bij deze rubriek ook de aandacht gevestigd op het wenschelijke dat er een goed toezigt worde gehouden op de voetpaden, daar de kleine steenen zoo veel te lijden hebben van rij- en voertuigen. Deze wenk der kommissie wordt met erkentelijkheid aanvaard, en zal bij burgemeester en wethouders een punt van onderzoek uitmaken.

De heer de Kruijff merkt aan, bij litt. *h*., daggelden voor werklieden, dat de som van f 6881,92 zoo veel hooger is dan het vorige jaar, toen daaronder nog het militair onderhoud begrepen was. Hij wil daarom het personeel verminderen en *terug brengen tot den vroeger opgemaakten staat*, met bijvoeging van 1 opperman.

Op voorstel van den heer van Uije Pieterse wordt besloten den post goed te keuren, in het vooruitzigt op eene kommissie van fabriekage.

Uit hoofde van het gevorderde uur wordt de zitting geschorst tot half zes ure des avonds.

Avondzitting van 28 october.

Voorzitter de heer Callenfels.

Afwezig, behalve de bij de middag zitting genoemden, de heer J. A. Schmidt, door bezigheden verhinderd, terwijl de heer de Kruyff iets later komt.

De 2e afdeeling van hoofdstuk III, der uitgaven, die bij de opening dezer zitting aan de orde is, blijft onveranderd. De kommissie verklaarde echter bij haar rapport dat zij met genoegen de opruiming van sommige goten in de stad heeft opgemerkt; zij vermeent echter de aandacht nog op eenige door haar met name aangeduide straten te moeten vestigen en zou het wenschelijk achten dat een post tot aanleg van kanalen, buizen enz. werd uitgetrokken.

Bij hoofdstuk V, 1e afd., werd door de kommissie gevraagd, waarom niet jaarlijks de koers werd vastgesteld van de obligatien ten laste der gemeente, hetgeen haar zeer wenschelijk voorkomt. Nadat hieromtrent door verschillende leden, waaronder de voorzitter en de heeren van Uije Pieterse, Winkelman en Hector, het woord is gevoerd, wordt besloten dat daarop in eene volgende zitting zal worden terug gekomen.

De 3e paragraaf van hoofdstuk VI, kosten der brandweer, ondergaat eene vermindering van f 1100 en wordt alzoo gebragt op f 695. Door de kommissie was gevraagd of onder den uitgetrokken post van f 1795 begrepen was f 1100 voor aankoop van een brandspuit in de plaats van die welke zou worden afgestaan aan de gasfabriek. De heer Winkelman zegt tot toelichting dat de brandspuit bij de gasfabriek niet meer benoodigd is en de kommissie voor genoemde fabriek er daarom van heeft afgezien. zoo dat ten slotte tot bovengenoemde vermindering wordt overgegaan.

Bij de behandeling van hoofdstuk VII, afd. 2, herinnert de heer van Uije Pieterse dat de wet op de nationale militie spoedig zal vervallen zijn, waarom hij voorstelt om bij den post: kosten voor het aannemen van vrijwilligers voor de nationale militie, de aanhaling der wet te doen vervallen. Hiertoe wordt besloten.

De post toelage voor de teekenschool, voorkomende onder art. 1, afd. 1, hoofdstuk VIII, geeft tot langdurige diskussie aanleiding. Door de kommissie zijn bedenkingen gemaakt tegen het hooger bedrag dan het vorige jaar. In antwoord hierop wordt door burgemeester en wethouders aangevoerd dat de kagchels, bij de teekenschool benoodigd, zeer duur zijn. Deze kagchels zijn geene gewone, maar voorzien van een dubbele kas, ten einde de hitte voor de leerlingen niet ondragelijk te maken en toch de noodige warmte in de vertrekken aan te brengen. Zij stellen voor den post te behouden, in de hoop dat, volgens het gevoelen van den architekt, de aankoop tot een minder bedrag zal kunnen plaats hebben.

De heer Ruijsch voert hierbij aan dat f 55 voor een schoolkagchel hem zeer hoog voorkomt, welk gevoelen ook door den heer de Kruijff wordt gedeeld. Deze laatste vestigt nog de aandacht op eene andere soort van kagchels die, bij groote doeltreffendheid, veel goedkooper zijn.

Als verdere reden van de verhooging in den post voor de teekenschool wordt door den heer Mestdagh aangevoerd de nieuw ingevoerde leerwijze van Dupuis, die eene geheel veranderde inrigting voor banken als anderzins schijnt noodig te maken.

Daar de heer van Uije Pieterse op eene vermindering blijft aandringen, geeft de heer van der Os in overweging of het niet mogelijk zou zijn slechts voorloopig een lokaal in gereedheid te brengen, omdat bij eene opheffing der marinewerf zeker één lokaal zal leeg komen. Dit voorstel wordt door den heer Mestdagh bestreden, die zegt niet tot halve maatregelen gezind te zijn. De heer Winkelman wil den post goedkeuren en met de veranderde inrigting tot een volgend jaar wachten.

Na de langdurige beraadslagingen wordt, in overeenstemming met het denkbeeld van de heeren van Uije Pieterse en Ruijsch, besloten den post van de begrooting weg te nemen, en de bestaande inrigting voor dit jaar te bestendigen. Door dit besluit wordt de 1e afdeeling van dit hoofdstuk met f 590,90½ verminderd.

Bij de 2e afdeeling, 1e paragraaf, subsidie aan het arm-gast- en weeshuis, wordt door den heer Ruysch, als lid der kommissie, aangemerkt dat eene daarbij voorkomende verhooging van f 450 hem, ten gevolge van de duurte der levensmiddelen, zeer gewenscht voorkomt; doch het verwondert hem dat die verhooging ook niet heeft plaats gehad bij de sub artt. 2, 3 en 4 genoemde armbesturen. In antwoord hierop zegt de heer Mestdagh dat die verhooging van het subsidie voor het arm-gast- en weeshuis niet haren grond vindt in de duurte der levensmiddelen, maar 1. in de verlichting met gas; 2. in de aanschrijving van den minister, dat de kinderen zoo veel mogelijk alleen moeten slapen, hetgeen de aankoop van kribben, bedden en dekens noodig maakt; en 3. in eene verhooging der jaarwedde van de naaijufvrouw met f 20, noodzakelijk geworden omdat bedoelde jufvrouw voor eene som van f 80 niet langer kon blijven en naar iets anders uitzag. De heer Ruysch stelt zich met deze opheldering tevreden.

Alsnu wordt ook teruggekomen op het in de middagzitting genomen besluit ten opzigte van de rekening van het roomsch katholiek armbestuur, en bepaald dat de rekening zal worden goedgekeurd, en daarna de bedoelde wijzigingen daarin alsnog zullen worden aangebragt. De door den sekretaris voorgelezene koncept-resoluties tot het verleenen van subsidie aan de vier verschillende armbesturen, worden goedgekeurd.

Opzigtens de te verleenen gratifikatie aan den gewezen kontroleur R. J. Waltman, *en het door dezen gedaan verzoek* om verhooging, wordt door de kommissie geadviseerd het verzoek om vermeerdering van de hand te wijzen, terwijl twee leden der kommissie de gratifikatie willen doen voortduren, onder bepaling dat zij bij overlijden aan zijne weduwe niet langer zal worden verleend dan tot het einde van het loopende kwartaal. Overeenkomstig dit advies door de leden gedeelteerd zijnde, wordt in omvraag gebragt of de gratifikatie dit jaar weder op de voorgestelde wijze zal worden verleend. Hiertoe wordt besloten met 9 tegen 1 stem (van den heer Ruysch).

Omtrent de onder de 2de paragraaf bedoelde gratifikatie aan J. Busquet, gewezen kommies bij de plaatselijke belastingen, wordt door den heer Mestdagh in het midden gebragt dat deze persoon als verzorgde in het gasthuis zou wenschen te worden opgenomen; dat daartoe bezwaar bestaat omdat zijne jaarlijksche toelage van f 150 niet als pensioen, maar alleen als gratifikatie kan worden aangemerkt; dat hij op grond van de bekende soliditeit van den sollicitant, in overweging wenscht te geven om hem die gratifikatie voor zijn leven te verzekeren, ten einde hij in het gasthuis zou kunnen worden geplaatst. Nadat de heer Ruysch verklaard heeft hierin een gevaarlijk antecedent te zien, wordt, op voorstel van den heer van Uije Pieterse besloten, hem voor rekening der gemeente in het gasthuis te besteden en zijne gratifikatie op f 50 te brengen, die hij dan telke jare kan erlangen.

Nadat nog enkele opmerkingen opzigtens de uitgaven zijn gemaakt, wordt overgegaan tot de behandeling der ontvangsten.

Ten deze is slechts eene opmerking door de kommissie gemaakt, en wel om bij de eindbeslissing der aan de scheepstimmerwerf te geven bestemming, thans buiten huur, die op de minst kostbare wijze te doen herstellen, of liever uit te breiden, ten voordeele der gemeente, terwijl zij niet twijfelt of van die helling zal een gretig gebruik worden gemaakt.

De ontvangsten ondergaan slechts eene wijziging in de 4e afdeeling van hoofdstuk III, belasting voor geneeskundig onderzoek en verpleging van- en het houden van toezigt en kontrole op de publieke vrouwen, welke post, ten gevolge van het bij hoofdstuk I, 3e afdeeling van de uitgaven, genomen besluit, vermeerderd wordt met f 110.

Daarop wordt de begrooting in haar geheel vastgesteld tot een bedrag van f 132,144,97½ in ontvang en uitgaaf.

Achtereenvolgens worden nog goedgekeurd: *a*. een voorstel tot aanvulling van de gemeentebegrooting voor dit jaar met f 6999, zoo in ontvang als uitgaaf, ter bestrijding der kosten eener nieuwe ijzeren brug; *b*. de voorwaarden van verpachting der tollen op den Middelburgschen weg; *c*. als voren op den Koudekerkschen weg.

Ten opzigte van twee ingekomen adressen van C. Goeree, houdende bezwaren tegen den aan hem verleenden vrijdom van belasting op de olie en nog twee adressen van de gezamenlijke bakkers, zich beklagende over de werking van de verordening op het gemaal, en over het tarief der belasting op het gemaal, wordt besloten ze allen bij de leden rond te zenden en ze daarna te stellen in handen der kommissie voor het belastingstelsel tot het doen van onderzoek en het uitbrengen van advies.

De heeren Callenfels, Ruijsch en de Kruijff verlaten de vergadering.

Ten slotte wordt door den heer van Uije Pieterse aan den heer Winkelman in herinnering gebragt het overleggen eener begrooting van de gasfabriek. De heer Winkelman verklaart echter dat het voor het oogenblik onmogelijk is die te geven, maar hij zal eene spoedige behandeling der instruktie, als tot dit einde noodzakelijk, zoodra mogelijk, denkelijk in de volgende zitting, doen plaats hebben. Hiermede verklaart de heer van Uije Pieterse genoegen te nemen.

Daarna is de zitting gesloten.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.